

**ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

ODVOLACÍ ŘÍZENÍ

Dominika Maderová

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma **Odvolací řízení** zpracovala samostatně, a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V Plzni dne 25. 3. 2018

.....
Dominika Maderová

Obsah

1. Úvod	4
2. Obecná charakteristika opravných prostředků a opravné systémy	6
2. 1 Opravné prostředky	6
2. 2 Opravné systémy	6
3. Odvolání jako řádný opravný prostředek	9
3. 1 Obecná charakteristika odvolání	9
3.2 Přípustnost odvolání	9
3. 2. 1 Objektivní podmínky přípustnosti odvolání	10
3. 2. 2. Subjektivní podmínky přípustnosti odvolání	13
3. 3. Náležitosti odvolání	14
3. 4. Důvody odvolání	16
3. 5. Účinky odvolání	18
3. 5. 1. Suspenzivní účinek	18
3. 5. 2. Devolutivní účinek	19
3. 6. Vzdání se odvolání	20
3. 7. Zpětvzetí odvolání	21
4. Řízení o odvolání	23
4. 1. Řízení u soudu prvního stupně	24
4. 1. 1. Autoremedura	28
4. 2. Řízení před odvolacím soudem	30
4. 2. 1. Dokazování v odvolacím řízení	39
4. 3. Rozhodnutí o odvolání	43
4. 3. 1. Odmítnutí odvolání	43
4. 3. 2. Potvrzení napadeného rozhodnutí	47
4. 3. 3. Změna rozhodnutí	48
4. 3. 4. Zrušení rozhodnutí	49
4. 4. Náklady řízení	53
4. 5. Odvolací řízení podle zákona o zvláštních řízeních soudních	54
5. Úvahy de lege ferenda	57
6. Závěr	63
Cizojazyčné resumé	66
Seznam použité literatury a pramenů	68
Seznam použitých zkratk:	72

1. Úvod

Tématem mé diplomové práce je odvolací řízení v českém civilním procesu, ve kterém soudy rozhodují o podaném odvolání proti napadenému rozhodnutí. Proto se v mé práci budu zabývat nejen odvolacím řízením, ale také samotným odvoláním, protože bez podaného odvolání by vůbec odvolací řízení nebylo zahájeno. Mým záměrem je vylíčit zejména průběh odvolacího řízení ve sporných řízeních, která jsou konána nejčastěji.

Toto téma jsem si vybrala zejména proto, že bych jednou ráda působila v justici a také proto, že odvolání je nejčastějším a také jediným řádným odvolacím prostředkem v českém civilním procesu a podává ho velké množství osob, které jsou nespokojené s vydaným rozhodnutím. Právě proto, že odvolání je tak časté, tak je dle mého nutné si uvědomit, jaká práva a povinnosti nám vznikají při podání odvolání a čeho můžeme odvoláním dosáhnout.

Hlavním cílem mé diplomové práce je charakterizovat odvolání jako řádný opravný prostředek, který je podáván proti nepravomocným rozhodnutím soudu prvního stupně, a v souvislosti s odvoláním se dále pokusím vylíčit průběh odvolacího řízení a také podmínky, za jakých k odvolacímu řízení dojde.

Právo podat odvolání je součástí práva na spravedlivý proces, které je jedním ze základních lidských práv, zakotvené v čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, publikované pod zákonem č. 2/1993 Sb., ve kterém je stanoveno, že se každý, kdo tvrdí, že byl zkrácen na svých právech rozhodnutím orgánu veřejné moci, může obrátit na soud, aby přezkoumal stanovené rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak.

Diplomová práce je rozdělena celkem do šesti kapitol a skládá se z úvodu, čtyř hlavních kapitol a závěru. V druhé kapitole, která následuje po úvodu, se věnuji obecným otázkám opravných systémů a také stručně charakterizují opravné prostředky na řádné a mimořádné. Ostatním odvolacím prostředkům se v mé práci už dál nevěnuji, jelikož bych přesáhla rozsah mé práce. V třetí kapitole se věnuji odvolání jako řádnému opravnému prostředku. Zejména se zabývám tím, kdy je odvolání přípustné, jaké musí mít odvolání náležitosti, z jakých důvodů lze odvolání podat, do kdy je možné odvolání podat a jaké účinky odvolání vyvolává. Dále se zde zabývám právy účastníka řízení odvolání vzít zpět nebo se ho vzdát. Tato kapitola je rozsáhlá, a proto ji člením na další podkapitoly. Čtvrtá kapitola je

věnována meritů této diplomové práce, v této kapitole tedy budu pojednávat o průběhu odvolacího řízení. Čtvrtá kapitola se dále dělí na další podkapitoly, ve kterých se zabývám řízením u soudu 1. stupně po podání odvolání a odvolacím řízením před odvolacím soudem, které zpravidla následuje po řízení před soudem prvního stupně. Dále se v této kapitole věnuji otázce, jak může odvolací soud o podaném odvolání rozhodnout, náhradou nákladů odvolacího řízení a v konečné části se stručně zabývám odvolacím řízením v řízeních podle zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních. Kapitulu pátou pak tvoří úvahy *de lege ferenda*, ve kterých se snažím popsat svá stanoviska a názory k tomu, jak by mohly být zlepšeny platné právní předpisy v návaznosti na odvolání a odvolací řízení. Také se zde stručně zabývám věcným záměrem řádných opravných prostředků civilního řádu soudního, který by měl nahradit dosavadní zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (OSŘ).

2. Obecná charakteristika opravných prostředků a opravné systémy

2.1 Opravné prostředky

Soudnictví se snaží být spravedlivé a bezchybné. Může však nastat situace, kdy dojde při rozhodovací činnosti soudu k chybám, které jsou buď způsobeny samotnými účastníky řízení, nebo soudem. Tyto chyby jsou takzvanými procesními vadami, kterými může být stíženo jakékoliv soudní řízení a jejich důsledkem by mohlo být to, že se rozhodnutí stane věcně nesprávným. To, že nikdo není bezchybný, jsme si moc dobře vědomi, a proto existují možnosti, jak se proti takovým vadám bránit. Zákon dává možnost účastníkům řízení a za podmínek stanovených zákonem i jiným subjektům řízení se proti vadným rozhodnutím bránit opravnými prostředky, jejichž cílem je přezkoumání vadných a věcně nesprávných rozhodnutí a vede k jejich změně nebo ke zrušení.

Opravné prostředky dělíme na řádné a mimořádné. Řádnými opravnými prostředky můžeme napadnout pouze rozhodnutí, která nenabyla právní moci. Proti pravomocným rozhodnutím se pak lze bránit opravnými prostředky mimořádnými.

Mezi řádné opravné prostředky patří:

- Odvolání
- Opor proti platebnímu rozkazu a námitky proti směnečnému a šekovému platebnímu rozkazu, které jsou řádným opravným prostředkem *sui generis*

Mimořádnými opravnými prostředky jsou:

- Dovolání
- Žaloba na obnovu řízení
- Žaloba pro zmatečnost

2.2 Opravné systémy

Opravné systémy jsou určitá pravidla, která ovládají opravné řízení a určují nám jeho předmět a cíl, jelikož vymezují, jaké vady lze u rozhodnutí

přezkoumat (zda lze přezkoumat skutkovou i právní stránku věci) a jak může soud rozhodnout.¹

Mezi opravné systémy patří apelační, kasační a revizní systém.

Apelační, neboli odvolací opravný systém je nejširší opravný systém a umožňuje, aby soud napadené rozhodnutí přezkoumal po stránce skutkové i právní. Soud druhého stupně (odvolací soud) pak může v rámci apelačního systému napadené rozhodnutí zrušit, změnit nebo potvrdit.

Apelační opravný systém dále můžeme rozdělit na systém úplné apelace a systém neúplné apelace. Systém úplné apelace znamená, že odvolací soud může v opravném řízení přihlédnout i k novým důkazům a skutečnostem, které nebyly u soudu 1. stupně uplatněny.

Tyto nové skutečnosti a důkazy se nazývají nova nebo novoty a v systému neúplné apelace jsou zakázány.

Na apelačním systému je u nás založeno odvolání. Odvolání proti rozhodnutí ve sporném řízení je založeno na systému neúplné apelace. Systém úplné apelace se pak používá v nesporném řízení a v některých jiných, např. vykonávacích řízeních.²

Systém neúplné apelace byl u nás zaveden novelou občanského soudního řádu, která byla provedena zákonem č. 30/2000 Sb. Cílem jeho zavedení hlavně bylo, aby účastníci řízení uplatnili skutečnosti a důkazy již před soudem prvního stupně, a aby se tak předešlo průtahům v řízeních, která byla mnohdy způsobena ze strany účastníků řízení i úmyslně.

Kasační opravný systém umožňuje odvolacímu soudu přezkoumat rozhodnutí pouze po stránce právní, kdy soud může rozhodnutí potvrdit nebo jej zrušit a vrátit zpět soudu 1. stupně k přepracování. Tento opravný systém nedává možnost účastníkům řízení navrhopvat nové skutečnosti a důkazy. Na kasačním opravném systému je založena žaloba pro zmatečnost.³

Revizní opravný systém, stejně jako kasační, umožňuje odvolacímu soudu, aby přezkoumal napadené rozhodnutí pouze po stránce právní, nikoliv skutkové. Od kasačního systému se však odlišuje tím, že odvolací soud může napadené rozhodnutí nejen potvrdit nebo zrušit, ale také změnit. Tak však může učinit

¹ SVOBODA, Karel, ŠÍNOVÁ, Renáta, HAMULÁKOVÁ, Klára a kol. *Civilní proces, Obecná část a sporné řízení*. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014, s. 364.

² Viz např. WINTEROVÁ, Alena, MACKOVÁ, Alena, a kol. *Civilní právo procesní. První část-Řízení nalézací*. 7. aktualizované a doplněné vydání, Praha: Linde, 2014; nebo ZAHRADNÍKOVÁ, Radka a kol. *Civilní právo procesní*, 1. Vydání, Plzeň: Aleš Čeněk, 2013.

³ SVOBODA, Karel, ŠÍNOVÁ, Renáta, HAMULÁKOVÁ, Klára a kol. *Civilní proces, Obecná část a sporné řízení*. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014, s. 364.

pouze tehdy, pokud je přesvědčený, že soud 1. stupně správně zjistil skutkový stav, ovšem jej nesprávně právně posoudil. Na revizním systému je od 1. 1. 2013, kdy nabyla účinnosti novela OSŘ, která byla provedena zákonem č. 404/2012 Sb., vybudováno dovolání.

3. Odvolání jako řádný opravný prostředek

3.1 Obecná charakteristika odvolání

Odvolání je řádným opravným prostředek založeným na principu univerzality, ze kterého vyplývá, že jej lze podat proti všem nepravomocným rozhodnutím soudu prvního stupně, ať už proti rozsudku nebo usnesení, pokud to zákon nevyklučuje.⁴ Odvolání je upraveno v občanském soudním řádu, v jeho čtvrté části, v hlavě první. Dále je odvolání upraveno pro řízení, která probíhají podle zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (ZŘS), v § 28, a v zákoně č. 120/2001 S., o soudních exekutorech a exekutorské činnosti (exekuční řád), v § 55c je upraveno odvolání proti rozhodnutí exekutora.

Odvolací řízení je postaveno na dispoziční zásadě, díky které jsou oprávněni podat odvolání pouze účastníci řízení nebo vedlejší účastníci řízení, kterým byla napadeným rozhodnutím způsobena určitá újma. Pokud se tedy účastníci řízení rozhodnou podat odvolání, projeví se *dvojinstančnost* občanského soudního řízení, ze které vyplývá, že rozhodnutí soudu prvního stupně mohou být přezkoumána soudem vyššího stupně.⁵ Pokud je tedy podáno odvolání proti rozhodnutí okresního soudu, odvolacím soudem bude soud krajský. Pokud však rozhodoval jako soud prvního stupně krajský soud, soudem druhého stupně bude soud vrchní (§ 10, § 10a OSŘ) .

3.2 Přípustnost odvolání

Aby mohl účastník řízení podat odvolání, musí být splněny určité zákonem stanovené podmínky, tedy podmínky přípustnosti odvolání. Tyto podmínky přípustnosti odvolání se dělí na objektivní a subjektivní. Objektivní podmínky přípustnosti odvolání nám říkají, proti jakým rozhodnutím se lze bránit cestou odvolání, kdežto subjektivní podmínky odvolání nás informují o tom, kdo může odvolání podat.

---

⁴ Viz např. SVOBODA, Karel, ŠÍNOVÁ, Renáta, HAMUĚÁKOVÁ, Klára a kol. *Civilní proces, Obecná část a sporné řízení*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, nebo KINDL, Milan, ŠÍMA, Alexander, DAVID, Ondřej. *Občanské právo procesní*, 2. rozšířené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008.

⁵ KINDL, Milan, ŠÍMA, Alexander, DAVID, Ondřej. *Občanské právo procesní*, 2. rozšířené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 266.

3. 2. 1 Objektivní podmínky přípustnosti odvolání

„Objektivními podmínkami přípustnosti odvolání jsou:

1. existence nepravomocného rozhodnutí soudu 1. instance
2. přípustnost odvolání proti rozhodnutí
3. dodržení lhůty pro podání odvolání“⁶

3. 2. 1. 1 Existence nepravomocného rozhodnutí soudu první instance

Účastník řízení může napadnout odvoláním nepravomocný rozsudek nebo usnesení soudu prvního stupně, pokud to zákon nevylučuje (§ 201 OSŘ). Dále jím může napadnout výrok o nákladech řízení obsažený v platebních rozkazech a směnečných a šekových platebních rozkazech. Proti samotnému platebnímu rozkazu nebo směnečnému a šekovému platebnímu rozkazu se nepodává odvolání, ale odpor a námítky. Pokud tedy účastník řízení podá proti platebnímu rozkazu odpor, ten se zruší bez dalšího, včetně výroku o nákladech řízení a odvolání již proti výroku o nákladech řízení není možné (§ 174 OSŘ). To samé platí i u směnečného a šekového platebního rozkazu, který se zruší podáním námitek.

3. 2. 1. 2 Přípustnost odvolání proti rozhodnutí

Jak již bylo zmíněno výše, odvolání je přípustné proti nepravomocným rozhodnutím, pokud to zákon nevylučuje. To znamená, že pouze zákon může vyloučit, kdy a za jakým podmínkem je podání odvolání nepřípustné. Nepřípustnost odvolání upravuje hlavně OSŘ, ale i jiné zákony, např. exekuční řád nebo ZŘS. Nepřípustnost odvolání je upravena především v § 202 OSŘ, ve kterém se uvádí, proti jakým rozhodnutím odvolání není přípustné. Nejde však o taxativní výčet, proto se s nepřípustností odvolání můžeme setkat i v jiných paragrafech OSŘ, např. v § 17, kde je uvedeno, že odvolání není přípustné proti usnesení o vyloučení zapisovatele, jiného zaměstnance soudu, znalce nebo také tlumočnicka, v § 336c odst. 5, ve kterém je uvedena nepřípustnost odvolání proti dražební

---

⁶ WINTEROVÁ, Alena, MACKOVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní. První část- Řízení nalézací*. 7. aktualizované a doplněné vydání, Praha: Linde, 2014, s. 505.

vyhláše, nebo podle ustanovení § 338j odst. 2 není přípustné odvolání proti usnesení o vyloučení správce závodu.

V § 202 odst. 1 OSŘ je uvedeno, proti jakým usnesením není odvolání přípustné. V zásadě není odvolání přípustné proti usnesením procesní povahy, kterým se upravuje průběh a vedení řízení nebo proti usnesením, která upravují procesní otázky. Dále není odvolání přípustné proti meritornímu rozhodnutí ve sporném řízení, kterým je usnesení, kterým byl schválen soudní smír. Nepřípustnosti odvolání proti usnesení se také věnuje § 7 odst. 1, § 13 odst. 3 nebo § 129 ZŘS.

V ustanovení § 202 odst. 2 se uvádí, že odvolání není přípustné proti rozsudkům v tzv. *bagatelních věcech*. Znění tohoto paragrafu bylo změněno novelou OSŘ, která byla provedena zákonem č. 296/2017 Sb., a která nabyla účinnosti 30. září 2017. Podle tohoto ustanovení pak není přípustné odvolání proti rozsudku, který byl vydán v řízení, jehož předmětem bylo v době vydání rozsudku peněžité plnění nepřevyšující částku 10 000 Kč, k příslušenství pohledávky se nepřihlíží. O *bagatelní věc* jde tedy tehdy, jestliže je předmětem řízení peněžité plnění, které nepřevyšuje částku 10 000 Kč. Před touto novelou však tohle ustanovení znělo tak, že nebylo možné podat odvolání proti rozsudku, kterým bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím částku 10 000 Kč. Cílem této změny bylo zajistit soulad zákona, jelikož výše zmíněnou novelou byl změněn § 238 a díky tomu došlo k rozšíření případů, ve kterých není přípustné dovolání.⁷ Díky této změně tak není možné podat odvolání nejen proti rozhodnutí o peněžitém plnění, které nepřevyšuje částku 10 000 Kč, ale také proti rozhodnutím, která byla vydána v rámci takového sporu, i když nejsou rozhodnutími o peněžitém plnění. (např. pokud byl vydán mezitímní rozsudek). Důležité je zmínit, že tohle ustanovení neplatí pro rozsudek pro zmeškání a rozsudek pro uznání, to znamená, že se lze proti těmto rozsudkům odvolat i v *bagatelních věcech*, za podmínek stanovených v § 205b OSŘ.

Tímto paragrafem byla prolomena zásada *dvouinstančnosti* soudního řízení, jelikož se o těchto tzv. *bagatelních věcech* rozhoduje pouze v jediném

---

⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění zákona č. 87/2015 Sb., a některé další zákony. Sněmovní tisk 987/0.

stupni. Je nutné dodat, že díky tomu došlo také ke zrychlení uspokojení oprávněných pohledávek věřitelů.⁸

Odvolání není podle § 476 ZŘS dále přípustné proti rozhodnutím, ve kterých byla schválena dohoda rodičů ve věcech péče o nezletilé dítě.⁹

Důležité je také zmínit, že odvolání se podává pouze proti výroku rozhodnutí, je nepřípustné jím napadnout pouze odůvodnění. Když se ale spolu s výrokem rozhodnutí napadnou i důvody, nevadí to.

3. 2. 1. 3. Lhůta pro podání odvolání

Pro podání odvolání musí být dodržena patnáctidenní lhůta, která začíná běžet od doručení rozhodnutí odvolateli (§ 204 odst. 1). Do běhu lhůty se nezapočítává den doručení a nezáleží na tom, zda jde o rozhodnutí nebo usnesení. Odvolání však může účastník řízení podat ještě před doručením písemného vyhotovení rozhodnutí, už po vyhlášení rozhodnutí, tedy ještě předtím, než začne běžet odvolací lhůta.¹⁰ Tato lhůta patří mezi zákonné procesní lhůty, což znamená, že je určena zákonem a pro to, aby byla dodržena, postačí, když je odvolání podáno její poslední den.

Účastník řízení musí být soudem řádně poučen o možnosti podat odvolání (§ 157 odst. 1). Pokud ale není poučen o svém právu podat odvolání vůbec, nebo je poučen nesprávně nebo neúplně, např. o tom, k jakému soudu podat odvolání nebo je uvedena chybně kratší lhůta k podání odvolání, lhůta pro odvolání se prodlužuje na 3 měsíce od doručení.¹¹ V případě, že je v odůvodnění uvedena chybně delší lhůta, je odvolání podáno včas, je-li dodržena tato chybná lhůta. Z tohoto ustanovení existuje výjimka, která platí pro řízení ve statusových věcech manželských a partnerských, u kterých musí být dodržena vždy 15 denní lhůta (§ 380 ZŘS, § 394 ZŘS). Může se ale také stát, že soud chybně poučí účastníka řízení o tom, že je odvolání přípustné, i když ze zákona přípustné není. Odvolání by se takovýmto postupem nestalo přípustným. Pokud by tedy účastník řízení

---

⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Sněmovní tisk 257/0.

⁹ ŠÍMA, Alexander. In SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 620.

¹⁰ Usnesení NS ze dne 10. 4. 1997, sp. zn. Cdon 1199/96.

¹¹ ŠÍMA, Alexander. In SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 623.

v takovémto případě podal odvolání, odvolací soud by jej odmítl s tím, že přípustnost odvolání je dána ze zákona a ne tím, jak soud účastníka poučil.¹²

Pokud soud vydá opravné usnesení z důvodu, že výrok rozhodnutí obsahoval chyby buď v psaní, nebo počtech, odvolací lhůta běží od právní moci usnesení, nikoliv od doručení, znovu (§ 204).

Odvolání musí být adresováno soudu, který rozhodoval v prvním stupni. Pokud by bylo podáno přímo u odvolacího soudu nebo by bylo sepsáno u nepříslušného soudu, šlo by o platně podané odvolání pouze tehdy, byla-li dodržena odvolací lhůta (§ 208 odst. 2).

Pokud jsou účastníky řízení samostatní společníci, běží každému z nich odvolací lhůta samostatně. Pokud se však jedná o nerozlučné společenství, účastníci se můžou odvolávat až do té doby, než uplyne odvolací lhůta poslednímu z nich.

Soud prvního stupně může prominout zmeškání odvolací lhůty, pokud ji účastník nebo zástupce účastníka řízení zmeškali z omluvitelných důvodů a do 15 dnů od odpadnutí překážky požádali o její prominutí (§ 58). Existují však výjimky, kdy soud zmeškání odvolací lhůty prominout nemůže. Jedná se o rozsudky ve statusových věcech manželských a partnerských. Prominutí této lhůty dále není možné, pokud rozsudek neobsahoval poučení o odvolání, nebo pokud byl účastník o řízení o odvolání poučen nesprávně (§ 394 ZŘS).

3. 2. 2. Subjektivní podmínky přípustnosti odvolání

Subjektivní podmínky přípustnosti odvolání stanovují, kdo je procesně legitimován k podání odvolání. Zákon výslovně v § 201 stanovuje, že k podání odvolání je oprávněn především účastník řízení. Ačkoliv to není v zákoně nikde přímo uvedeno, tak z praxe a z povahy § 201 vyplývá, že odvolání může podat pouze ten účastník řízení, kterému soud způsobil svým rozhodnutím újmu, a to zejména tím, že jeho návrhu plně nebo aspoň z části nevyhověl.¹³ Z toho vyplývá, že účastník řízení, kterému bylo rozhodnutím soudu plně vyhověno, není procesně legitimován. Procesně nelegitimovaným se také stane účastník řízení, který se

---

¹² PETR, Bohuslav, JIRSA, Jaromír. In JIRSA, JAROMÍR a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha IV. §201-250 občanského soudního řádu*. 2. vydání, doplněné a upravené. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016, s. 34.

¹³ ŠÍMA, Alexander. In SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 617.

svého práva na odvolání vzdá, nebo vezme svůj návrh na odvolání, pokud už o něm nebylo rozhodnuto, zpět (§ 207)

Právo podat odvolání má také vedlejší účastník, i v případě, že nevystupoval před soudem 1. stupně jako vedlejší účastník, ale do řízení vstoupil do 15 dnů od doručení rozhodnutí tomu účastníku, kterého podporuje. Vedlejší účastník může podat odvolání pouze v případě, že s tím podporovaný účastník souhlasí. Pokud by se podporovaný účastník řízení svého práva na odvolání vzal nebo jej vzal zpět, vedlejší účastník právo odvolat se ztrácí také (§ 203 odst. 1). Dále můžou dle § 203 odst. 2 a 3 podat odvolání i zvláštní procesní subjekty, státní zastupitelství a Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových. Státní zastupitelství může podat odvolání pouze ve věcech, do kterých mu zákon umožňuje vstoupit nebo ve kterých může podat návrh na zahájení řízení. Odvolání ale může podat pouze, pokud vstoupil do řízení před uplynutím odvolací lhůty posledního z účastníků řízení. Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových může podat odvolání v případě, že vstoupil do řízení nejpozději poslední den odvolací lhůty posledního z účastníků řízení a dodržel podmínky stanovené v § 35a.

Subjektivní legitimaci je nutné zkoumat také v případě subjektivní kumulace, tedy společenství účastníků. Rozhodné při zkoumání je, zda jde o samostatné nebo nerozlučné společenství. Pokud podá odvolání někdo ze samostatných společníků, odvolání bude mít účinky pouze na jeho osobu. U nerozlučného společenství může podat odvolání každý z nerozlučných společníků bez souhlasu ostatních. Toto odvolání pak bude mít účinky pro všechny solidární společníky.¹⁴

3. 3. Náležitosti odvolání

Odvolací řízení může být zahájeno pouze podáním odvolání, a to i v těch případech, kdy řízení před soudem prvního stupně bylo zahájeno *ex offio*. Odvolání patří mezi podání, proto musí obsahovat obecné i zvláštní náležitosti podání. Dle obecných náležitostí podání musí být z odvolání zřejmé, kdo jej činí,

---

¹⁴ viz např. SVOBODA, Karel, ŠÍNOVÁ, Renáta, HAMULÁKOVÁ, Klára a kol. *Civilní proces, Obecná část a sporné řízení*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, nebo WINTEROVÁ, Alena, MACKOVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní. První část- Řízení nalézací. 7.* Aktualizované a doplněné vydání, Praha: Linde, 2014.

kterému soudu je adresováno, které věci se týká a co se jím sleduje. Odvolání musí být podepsáno a musí na něm být uveden datum. Pokud je ale účastník řízení zastoupen advokátem, podpis advokáta může být nahrazen otiskem podpisového razítka, jehož vzor byl uložen u soudu, kterému je podání určeno (§ 42 odst. 4).

Odvolání může být uskutečněno písemně, v listinné, nebo elektronické podobě. Ústně do protokolu může být uskutečněno pouze ve zvláštních řízeních soudních dle § 14 ZŘS. Je-li odvolání učiněno elektronicky prostřednictvím veřejné datové sítě nebo telefaxem, musí být do 3 dnů od jeho odeslání předložen soudu jeho originál. Když tato lhůta nebude dodržena, soud nemůže k učiněnému podání přihlížet (§ 42 odst. 2). Pokud je ale podání učiněno elektronicky a obsahuje uznávaný elektronický podpis, předložení jeho originálu před soud se nevyžaduje (§ 42 odst. 3). To samé platí, je-li podání učiněno prostřednictvím datové schránky.¹⁵

Je-li odvolání učiněno v listinné podobě, musí odvolatel k odvolání přiložit potřebný počet stejnopisů i příloh tak, aby jeden stejnopis zůstal u soudu, a je-li to třeba, aby každý z účastníků řízení dostal stejnopis svůj (§ 42 odst. 4). V případě, že by tak odvolatel neučinil, stejnopisy vyhotoví soud a odvolatel bude povinen za ně zaplatit soudní poplatek dle zákona č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích.

Zvláštní náležitosti odvolání jsou náležitosti, které z podání činí odvolání. Odvolatel tedy musí označit rozhodnutí, proti kterému odvolání podává, musí uvést, v jakém rozsahu rozhodnutí napadá, v čem spatřuje pochybení soudu (odvolací důvod), a čeho se podáním odvolání odvolatel domáhá- odvolací petit (§ 205 odst. 1). Je důležité, aby odvolatel vymezil rozsah, ve kterém rozhodnutí napadá, protože soud je tímto rozsahem při projednávání odvolání zásadně vázán. Nemusí označit přímo výroky, které napadá, ale musí to být z jeho podání zřejmé.

V případě, že podanému odvolání chybí požadované náležitosti, soud prvního stupně musí vyzvat účastníka, aby jej doplnil nebo opravil. Ve výzvě mu stanoví lhůtu, do kdy má odvolání doplnit nebo opravit a zároveň ho poučí, že pokud tak neučiní, odvolací soud odvolání odmítne (§ 43 odst.1,2). Soud tak učiní zejména v případech, kdy není z odvolání zřejmé, jaké výroky rozhodnutí jsou napadány, v jakém rozsahu má být rozhodnutí přezkoumáno nebo chybí-li zde odvolací důvod.

---

¹⁵ §18 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů.

3. 4. Důvody odvolání

Jak už bylo zmíněno výše, účastník řízení musí v podaném odvolání uvést důvody, pro které odvolání podává, musí tedy uvést, kde v napadeném rozhodnutí shledává chybu nebo zda je chyba v postupu soudu prvního stupně. Odvolání, které je podáno proti nemeritornímu rozhodnutí může mít jakýkoliv důvod, kdežto u odvolání, které je podáváno proti meritornímu rozhodnutí může účastník řízení podat odvolání pouze z důvodů, které jsou taxativně uvedeny v § 205 odst. 2 OSŘ:

a) nebyly splněny podmínky řízení, rozhodoval věcně nepříslušný soud prvního stupně, rozhodnutí soudu prvního stupně vydal vyloučený soudce (přisedící) nebo soud prvního stupně byl nesprávně obsazen, ledaže místo samosoudce rozhodoval senát,

b) soud prvního stupně nepřihlédl k odvolatelem tvrzeným skutečnostem nebo k jím označeným důkazům, ačkoliv k tomu nebyly splněny předpoklady podle § 118b nebo § 175 odst. 4 části první věty za středníkem,

c) řízení je postiženo jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci,

d) soud prvního stupně neúplně zjistil skutkový stav věci, neboť neprovedl navržené důkazy potřebné k prokázání rozhodných skutečností,

e) soud prvního stupně dospěl na základě provedených důkazů k nesprávným skutkovým zjištěním,

f) dosud zjištěný skutkový stav neobstojí, neboť tu jsou další skutečnosti nebo jiné důkazy, které nebyly dosud uplatněny (§ 205a),

g) rozhodnutí soudu prvního stupně spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Odvolatel je povinen v podaném návrhu uvést, v čem byl naplněn odvolací důvod nebo důvody. Nestačí totiž, aby jen odkázal na konkrétní paragraf, ve kterém je odvolací důvod zakotven.¹⁶ Odvolacím důvodem však odvolací soud vázán není. To vyplývá zejména z § 212a, ve kterém je stanoveno, že odvolací soud může přezkoumat rozhodnutí soudu prvního stupně i z důvodů,

---

¹⁶ WINTEROVÁ, Alena, MACKOVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní. První část- Řízení nalézací*. 7. Aktualizované a doplněné vydání, Praha: Linde, 2014, s. 514.

kteře nebyly účastníkem v odvolání uplatněny. Odvolacím důvodem není také vázán účastník řízení, který může změnit svůj odvolací důvod uvedený v podaném návrhu, a to i po uplynutí odvolací lhůty do doby, než je o podaném odvolání rozhodnuto (§ 205 odst. 3). Rozsah, v jakém napadá rozhodnutí soudu 1. stupně však může změnit jen do uplynutí odvolací lhůty (§ 205 odst. 4).

I když má účastník řízení možnost změnit odvolací důvody, tak je povinen dodržovat zákaz novot, který je principem neúplné apelace. Z tohoto principu vyplývá, že účastníkovi řízení je zakázáno uplatňovat skutečnosti a důkazy, které neuplatnil před soudem 1. stupně, v podaném odvolání proti napadenému rozhodnutí vydaném ve sporném řízení. Uvedený princip však neplatí vždy. V § 205a jsou stanoveny podmínky, za kterých může odvolatel použít nové skutečnosti a důkazy ve svém odvolacím návrhu. Jde zejména o ty skutečnosti a důkazy, které se týkají podmínek řízení, věcné příslušnosti soudu, vyloučení soudce nebo přísedícího, obsazení soudu. Tyto procesní podmínky pro řízení před soudem jsou totiž tak zásadní, že jejich splnění je zkoumáno prakticky v každém stádiu řízení. Dále mohou být uplatněny novoty, které jsou schopné prokázat, že v řízení došlo k vadám, jež mohou mít za následek nesprávné posouzení věci. Uplatněny mohou být i ty skutečnosti nebo důkazy, kterými má být zpochybněna věrohodnost důkazních prostředků, na kterých závisí rozhodnutí soudu první instance, nebo také ty skutečnosti a důkazy, kterými má být splněna povinnost tvrzení a povinnost důkazní, za předpokladu, že pro nesplnění některé z uvedených povinností neměl odvolatel ve věci úspěch, a že o těchto povinnostech nebyl řádně poučen podle §118a odst. 1 až 3, nebo nebyl poučen podle §119a odst. 1. Účastník řízení může samozřejmě uplatnit ty skutečnosti a důkazy, které nastaly nebo vznikly až po vyhlášení rozhodnutí soudu prvního stupně.

Stejná pravidla omezení platí i pro vedlejší účastníky řízení na základě zásady rovnosti všech účastníků.

Pro rozsudek pro zmeškání a rozsudek pro uznání platí, že odvolacím důvodem mohou být jen procesní vady zakotvené v §205 odst. 2 písm. a), tedy že nebyly splněny procesní podmínky, rozhodoval věcně nepřislušný soud prvního stupně, rozhodnutí soudu prvního stupně vydal vyloučený soudce (přísedící) nebo

že soud prvního stupně byl nesprávně obsazen, ledaže místo samosoudce rozhodoval senát nebo skutečnosti a důkazy, jimiž má být dokázáno, že nebyly splněny předpoklady pro jejich vydání (§ 205b). Soud jiné, než tyto odvolací důvody zkoumat nesmí.

3. 5. Účinky odvolání

S řádně a včas podaným odvoláním, které podala osoba oprávněná, je spojen suspenzivní a devolutivní účinek.

3. 5. 1. Suspenzivní účinek

Suspenzivní (odkladný) účinek znamená, že se odkládá právní moc výroku rozhodnutí do doby, než o odvolání pravomocně rozhodne odvolací soud.¹⁷ Většinou se suspenzivní účinek odvolání týká i vykonatelnosti rozhodnutí. K odložení vykonatelnosti rozhodnutí ale dochází pouze v případě, že rozhodnutí je vykonatelné až po právní moci. Z toho vyplývá, že u předběžně vykonatelných rozhodnutí podle § 162 se vykonatelnost neodkládá. Co se týče usnesení, tak u nich platí pravidlo, že jsou vykonatelné bez ohledu na právní moc jejich vyhlášením nebo vydáním. Ovšem i zde existují výjimky. Zákon nebo soud totiž může stanovit, že usnesení se vykoná až po právní moci. Podle § 202 odst. 2 se odložení vykonatelnosti také netýká rozsudků v bagatelních věcech, která jsou vykonatelná a pravomocná dnem jejich doručení.

Považuji za důležité zmínit, že z judikatury Nejvyššího soudu vyloučeno pravidlo, podle kterého suspenzivní účinek odvolání nastane i v případě, že je odvolací řízení zastaveno z důvodu nezaplacení soudního poplatku z odvolání.¹⁸

Suspenzivní účinek odvolání se zásadně týká celého napadeného rozhodnutí. I tady však existují výjimky. Může totiž dojít k situaci, kdy u části rozhodnutí se uplatní suspenzivní účinek a je odložena právní moc, kdežto jiná část rozhodnutí právní moc nabývá. Jedná se o tzv. oddělenou právní moc.¹⁹

---

¹⁷ KINDL, Milan, ŠÍMA, Alexander, DAVID, Ondřej. *Občanské právo procesní*, 2. rozšířené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 274.

¹⁸ Usnesení NS ze dne 13. 1. 2004, sp. zn. 32 Odo 877/2003, nebo usnesení NS ze dne 27. 10. 2010, sp. zn. 20 Cdo35/2009.

¹⁹ SVOBODA, Karel, ŠÍNOVÁ, Renáta, HAMULÁKOVÁ, Klára a kol. *Civilní proces, Obecná část a sporné řízení*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 377.

Případy oddělené právní moci jsou taxativně vyjmenovány v § 206 odst. 2 a 3. Z výše uvedeného paragrafu vyplývá, že k oddělené právní moc dochází u rozhodnutí, která se týkají více práv, která mají samostatný skutkový základ, bylo-li podáno odvolání jen proti některému z nich nebo pokud jde o samostatné společenství účastníků. V těchto případech se ale oddělená právní moc neuplatní, pokud jsou na sobě jednotlivé výroky závislé (samostatný výrok je závislý na výroku, proti kterému je odvolání podáno, např. výrok o výchově a výživě), nebo jestliže z právního předpisu vyplývá způsob vypořádání mezi účastníky. K odložení právní moci ostatních výroků také nedojde, je-li odvolání podáno proti výroku o nákladech řízení, o příslušenství pohledávky, o lhůtě k plnění nebo o předběžné vykonatelnosti rozsudku.

3. 5. 2. Devolutivní účinek

Devolutivní neboli odvalovací účinek znamená, že se podaným odvoláním bude zabývat odvolací soud. Je-li podáno odvolání proti rozhodnutí okresního soudu, tak odvolacím soudem bude soud krajský. Pokud je ale napadáno rozhodnutí soudu krajského, o odvolání bude rozhodovat soud vrchní. To, že o odvolání rozhoduje soud nadřízený, je logický postup, jelikož soudci, kteří působí u odvolacích soudů, mají mnohem více zkušeností a delší praxi. Navíc soud, který původní rozhodnutí vydal, ho nemůže přezkoumávat, jelikož je jím vázán. Dále je vyloučeno, aby u odvolacího soudu působil soudce, který o dané věci rozhodoval v prvním stupni. Pokud by k tomu došlo, tak by byl tento soudce podle zákona z rozhodování vyloučen pro podjatost (§14 odst. 2).

Existují ale případy, kdy devolutivní účinek při podání odvolání nenastává. V takovém případě se uplatní tzv. institut *autoremedury*, kterému se budu věnovat v další kapitole.

Další výjimku, kdy nenastává devolutivní účinek, zakotvuje § 374 odst. 3. Dle tohoto paragrafu je možné, aby o odvolání, které je podáno proti rozhodnutí vydaném soudním komisařem, justičním čekatelem, asistentem soudce nebo pověřeným administrativním zaměstnancem rozhodl předseda senátu nebo samosoudce, ale pouze v případě, že mu zcela vyhoví.

Jinak devolutivní účinek odvolání nastává už samotným podáním odvolání ve všech ostatních případech, a to i v případě, že odvolání podala osoba

neoprávněná nebo bylo podáno proti rozhodnutí, vůči kterému se nelze odvolat. V takových případech bude nutné podané odvolání odmítnout, o odmítnutí bude rozhodovat odvolací soud.

3. 6. Vzdání se odvolání

Vzdání se odvolání je dispozičním procesním úkonem účastníka. Účastník řízení se může svého práva podat odvolání vzdát. Vzdát se odvolání může pouze vůči soudu a nejdříve poté, co bylo vyhlášeno rozhodnutí, nebo bylo vydáno rozhodnutí, které se nevyhlašuje. Není tedy možné, aby se účastník vzdal odvolání ještě předtím, než bude znát obsah vyhlášeného rozhodnutí. Pokud by tak přesto učinil, jeho jednání by bylo neúčinné a nezbavovalo by ho práva podat odvolání proti vyhlášenému rozhodnutí.²⁰

Pokud se účastník svého práva na odvolání vzdal, tak už nemůže podat odvolání, a to ani v případě, že mu bylo doručeno písemné vyhotovení rozhodnutí, ve kterém byl nesprávně soudem poučen, že může podat proti rozhodnutí odvolání. V případě, že by se tak stalo a účastník řízení by podal odvolání, i když se ho předtím vzdal, odvolací soud by musel postupovat dle ustanovení § 218 písm. b) a musel by ho odmítnout kvůli tomu, že bylo podáno osobou, která k tomu není oprávněná.²¹

V určitých případech je ale možné, aby účastník řízení, který se svého práva podat odvolání vzdal, svůj projev vůle vzal zpět, tedy odvolal. Může tak učinit pouze v případě, že takovéto odvolání bude doručeno soudu nejpozději se vzdáním se odvolání (§ 41a odst. 4).²²

Vzdát se odvolání může účastník řízení až do doby, než rozhodnutí nabyde právní moci prostřednictvím veřejné datové sítě nebo v listinné podobě.

---

²⁰ SVOBODA, Karel, ŠÍNOVÁ, Renáta, HAMUEÁKOVÁ, Klára a kol. *Civilní proces, Obecná část a sporné řízení*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 379.

²¹ WINTEROVÁ, Alena, MACKOVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní. První část- Řízení nalézací*. 7. Aktualizované a doplněné vydání, Praha: Linde, 2014, s. 518.

²² Blíže viz usnesení NS ze dne 31. 10. 2012, sp.zn. 33 Cdo 3273/2011, které říká: „Procesní úkon, jehož povaha to umožňuje, může být toliko odvolán (§41a odst. 4 o. s. ř.), tedy mohou být odklizeny jeho (ještě nenastalé) procesní účinky, pokud takové odvolání dojde soudu nejpozději současně s odvolávaným procesním úkonem.“

3. 7. Zpětvzetí odvolání

Pokud už účastník řízení odvolání podal, nemůže se ho vzdát, ale může ho vzít zpět. Zpětvzetí odvolání může být učiněno až do doby, kdy bude o něm rozhodnuto odvolacím soudem. Vezme-li účastník řízení své odvolání zpět, odvolací soud usnesením zastaví řízení, a původní rozhodnutí, které bylo napadáno, nabyde právní moci, jako kdyby odvolání vůbec podáno nebylo. Existují však výjimky, u kterých tato zásada neplatí. Jde o rozsudky o statusových věcech manželských nebo partnerských dle § 381 a § 399 odst. 2 ZŘS, u kterých právní moc nastane dnem, kdy nabyde právní moc usnesení o zastavení odvolacího řízení. Subjektivně legitimovaný účastník může odvolání vzít zpět celé, nebo jen jeho určitou část. V takovém případě bude odvolací řízení zastaveno jen pro tu danou část.²³ Vzal-li účastník své odvolání zpět, nemůže už jej znovu podat, nemůže ani své zpětvzetí odvolat, jelikož jeho účinky nastávají, jakmile dojde k soudu.

Podstatné je, že odvolací soud vyhlásí usnesení o zastavení odvolacího řízení poté, co účastník vzal své odvolání zpět, není zde vyžadován souhlas protistrany. Pokud by ale chtěl vzít zpět odvolání jeden z nerozlučných společníků, potřeboval by s tímto úkonem souhlas všech ostatních, zpětvzetí odvolání by pak mělo účinky pro všechny z nich (§ 91 odst. 2).

Od zpětvzetí odvolání musíme odlišit případ, kdy dochází k zpětvzetí návrhu na zahájení řízení v odvolacím řízení. V takovémto případě žalobce vezme svoji žalobu (návrh na zahájení řízení) zpět v průběhu odvolacího řízení. Žalobu může vzít zpět celou nebo jen její část (§ 222a odst. 1). O zpětvzetí žaloby rozhoduje odvolací soud, který musí zjistit, jestli s tímto procesním úkonem žalobce souhlasí ostatní účastníci řízení. Pokud by z vážných důvodů se zpětvzetím nesouhlasili (např. proto, že v řízení před soudem prvního stupně byli úspěšní), odvolací soud musí rozhodnout usnesením o neúčinnosti zpětvzetí návrhu. Jakmile nabyde usnesení právní moci, odvolací soud pokračuje v odvolacím řízení (§ 222a odst. 2). Pokud ostatní účastníci se zpětvzetím návrhu souhlasí nebo zde nejsou dány vážné důvody pro jejich nesouhlas, tak odvolací

---

²³ Viz např. usnesení NS ze dne 30. 11. 2004, sp. zn. 29 Odo 137/2003, které říká: „Zastaví-li odvolací soud odvolací řízení pro zpětvzetí odvolání, nemůže odvolacímu přezkumu podrobit žádný z výroků, které obsahovalo původně napadené rozhodnutí soudu prvního stupně (včetně výroku o nákladech řízení), jelikož o těchto výrocích platí, že jsou v právní moci (právní moc rozhodnutí soudu prvního stupně nastává, jako by odvolání podáno nebylo).“

soud zpětvzetí návrhu přijme a usnesením zruší rozhodnutí soudu prvního stupně a řízení zastaví (§ 222a odst. 1). „Zastavením je řízení sice skončeno, avšak nevzniká překážka věci pravomocně rozhodnuté.“²⁴

---

²⁴ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka a kol. *Civilní právo procesní*, 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 313.

4. Řízení o odvolání

Jak už jsem ve své práci zmínila, odvoláním účastník napadá nepravomocné rozhodnutí soudu prvního stupně. Proto můžeme o odvolacím řízení říci, že je to pokračování procesu, který vede k vydání pravomocného rozhodnutí.²⁵

Pro odvolací řízení pak dle § 211 platí, že se řídí pravidly, která jsou platná pro řízení na prvním stupni, to znamená, že se na něj přiměřeně použijí ustanovení, kterými je upraveno řízení před soudem prvního stupně, protože odvolací řízení je pokračováním nalézacího řízení. Pro odvolací řízení se však vzhledem k jeho povaze nebudou dát použít všechna ustanovení OSŘ, která upravují řízení v prvním stupni. Přímě § 216 odst. 1 nám uvádí, že pro odvolací řízení jsou vyloučena ustanovení § 92, § 97 a § 98.

V § 92 se upravují instituty přistoupení a záměny účastníků řízení, které v odvolacím řízení přípustné nejsou. Odvolacího řízení se musí zúčastnit stejné osoby, které byli účastníky před soudem 1. stupně. Další zmíněné paragrafy- § 97 a § 98 upravují vzájemný návrh a námitku započtení, které jsou v odvolacím řízení nepřípustné kvůli zákazům novot.²⁶

Dále podle ustanovení § 216 odst. 2 není v odvolacím řízení možné uplatnit nový nárok. Z § 211 však vyplývá, že je možné přiměřeně na odvolací řízení použít § 95, který upravuje změnu žaloby. Odvolací soud ale nemůže připustit takovou změnu návrhu, kterou by žalobce uplatňoval nový nárok.²⁷

Podle § 216 odst. 3 pak důvodem pro přerušování řízení není skutečnost, že se některý z účastníků nedostaví k jednání odvolacího soudu, a to zejména proto, že v odvolacím řízení není nezbytné, aby se účastníci osobně účastnili řízení,

---

²⁵ WINTEROVÁ, Alena., MACKOVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní*, 7. Aktualizované a doplněné vydání, Linde Praha, 2014, s. 523.

²⁶ WINTEROVÁ, Alena., MACKOVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní*, 7. Aktualizované a doplněné vydání, Linde Praha, 2014, s. 523.

²⁷ Viz rozsudek NS ze dne 8. 1. 1998, sp. zn. 2 Cdon 753/1997, které říká: „Změna návrhu, kterou žalobce uplatňuje nový nárok (nárok, jenž nemá žádnou skutkovou souvislost s dříve uplatněným nárokem), není v odvolacím řízení přípustná.“

jelikož se zejména přezkoumává řízení před soudem první instance. Odvolací řízení lze přerušit jen na základě shodného návrhu účastníků (§ 110).²⁸

Odvolacího řízení se účastní nejen odvolací soud, ale také soud, jehož rozhodnutí je odvoláním napadáno. Soud prvního stupně má v odvolacím řízení různé specifické úkoly, jejichž smyslem je zejména dodržení zásady hospodárnosti a rychlosti řízení, jelikož tyto úkony mají odvolacímu soudu umožnit postupovat v odvolacím řízení bez zbytečných průtahů. Nepřísluší mu však o odvolání rozhodnout, výjimkou je tzv. *autoremedura*.²⁹

4. 1. Řízení u soudu prvního stupně

Odvolací řízení je zahájeno dnem, kdy bylo doručeno odvolání soudu prvního stupně, proti jehož rozhodnutí směřuje. To, že se odvolání podává u soudu, který napadené rozhodnutí vydal, má svůj záměr. Odvoláním se totiž nejdříve zabývá soud prvního stupně, který provádí některé přípravné úkony a umožňuje tak odvolacímu soudu o odvolání rozhodnout bez zbytečných průtahů.

Soud prvního stupně se musí vždy, jakmile mu je doručeno odvolání³⁰

- zabývat tím, zda bylo odvolání podáno včas osobou k tomu legitimovanou proti rozhodnutí, vůči kterému je přípustné;
- odstranit vady ve včas podaném odvolání;
- učinit úkony, které jsou důležité proto, aby odvolání mohl projednat a rozhodnout o něm odvolací soud;
- posoudit, zda o věci nemůže rozhodnout sám na základě institutu *autoremedury*;
- předložit věc soudu odvolacímu, pokud o ní sám nerozhodl.

²⁸ PETR, Bohuslav. In JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha IV. §201-250l občanského soudního řádu*. 2. vydání, doplněné a upravené. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016, s. 90.

²⁹ WINTEROVÁ, Alena., MACKOVÁ, Alena, a kol. *Civilní právo procesní*, 7. Aktualizované a doplněné vydání, Linde Praha, 2014, s. 523.

³⁰ DRÁPAL, Ljubomír. *Odvolání po novele občanského soudního řádu*. Právní rozhledy. Mimořádná příloha, 2001, č. 9, s. 10.

První povinností soudu prvního stupně je tedy prozkoumat, zda má podané odvolání splněné všechny objektivní a subjektivní podmínky přípustnosti odvolání. Dospěje-li k závěru, že odvolání podáno včas nebylo, usnesením jej odmítne.³¹ Současně musí rozhodnout i o náhradě nákladů odvolacího řízení. Proti usnesení soudu o odmítnutí odvolání pro jeho opožděnost je pak odvolání přípustné.³²

Je-li odvolání podáno osobou, která k tomu není oprávněná nebo proti rozhodnutí, vůči kterému je nepřípustné, soud prvního stupně věc musí dále předložit odvolacímu soudu, aby mohl dle § 218 rozhodnout o jeho odvolání.

Pokud bylo odvolání podáno včas, soud prvního stupně se zaměří na samotné odvolání a zkoumá, zda odvolání obsahuje všechny obecné i zvláštní náležitosti uvedené v § 205 odst. 1. Ukáže-li se, že podané odvolání trpí vadami, tak musí soud postupovat dle § 43 odst. 1, kdy v usnesení nejdříve stanoví, jaké vady odvolání postihují, poté popíše, jak mají být vady odstraněny, a stanoví pro odvolatele lhůtu, ve které tak má učinit a poučí jej, jak má opravu provést a o tom, že v případě že tak neučiní, bude odvolání odmítnuto.

Nejsou-li vady odstraněny, nebo dospěje-li soud k závěru, že bylo odvolání podáno osobou k tomu neoprávněnou, nebo proti rozhodnutí, vůči kterému je nepřípustné, tak soud prvního stupně musí vyčkat, než uplyne odvolací lhůta poslednímu z účastníků, a poté věc předloží odvolacímu soudu s předkládací zprávou, ve které uvede důvody, které odůvodňují jeho postup (§ 209).

Dalším úkolem prvoinstančního soudu je vybrat soudní poplatek z odvolání, pokud již nebyl uhrazen a odvolatel od něj není osvobozen. V případě, že odvolatel soudní poplatek neuhradí, rozhodne soud prvního stupně o zastavení řízení.³³

Dospěje-li soud prvního stupně k tomu, že bylo odvolání podáno včas, není stíženo vadou a byl zaplacen soudní poplatek z odvolání, zašle odvolání,

³¹ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka a kol. *Civilní právo procesní*, 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 313.

³² Viz usnesení NS ze dne 28. 8. 2002, sp. zn. 26 Cdo 1540/2002: „Usnesení, jímž okresní soud odmítl podle §208 odst. 1 o. s. ř. odvolání žalovaného jako opožděné, je rozhodnutím soudu prvního stupně, proti němuž je přípustný řádný opravný prostředek- odvolání“.

³³ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka a kol. *Civilní právo procesní*, 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 313-314.

které směřuje proti rozsudku nebo proti usnesení ve věci samé k vyjádření ostatním účastníkům (§ 210 odst. 1). Zde ale považuji za nutné zmínit, že v případě, že soudní poplatek zaplacen nebyl, soud současně s výzvou k jeho zaplacení odesílá stejnopis odvolání ostatním účastníkům řízení k vyjádření, protože „pro průběh řízení není vhodné, aby byl nejprve odvolatel vyzván k zaplacení soudního poplatku, poté spis založen na lhůtu a vyčkáváno, zda poplatek zaplacen bude, a teprve pak znovu na základě dalšího pokynu vyzván účastník k vyjádření k odvolání.“³⁴ Tento postup považuji vzhledem k zásadě hospodárnosti a rychlosti za logický.

Odvolání, které směřuje proti nemeritornímu usnesení, se doručuje těm účastníkům, jejichž práv a povinností se týká, je-li to s ohledem na okolnosti případu či povahu věci účelné a vhodné (§ 210 odst. 1). K rozšíření této doručovací povinnosti došlo novelou OSŘ, která byla provedena zákonem č. 7/2009 Sb. Týká se to např. odvolání, které je podáno pouze proti výroku rozsudku o náhradě nákladů řízení, které je zásadně třeba doručit ostatním účastníkům, ještě předtím, než bude spis předložen odvolacímu soudu. Tento postup vyplynul ještě před účinností výše zmíněné novely z nálezu Ústavního soudu České republiky ze dne 25. 1. 2007, sp. zn. III. ÚS 639/2006, ve kterém je stanoveno, že „z principu rovnosti účastníků v kontradiktorním soudním řízení, resp. z principu rovnosti zbraní vyplývá, že za situace, kdy dosavadní vývoj sporu, povaha napadeného rozhodnutí a argumenty uváděné v odvolání naznačují, že eventuální vyjádření účastníků k podanému odvolání mohou ovlivnit druhoinstanční rozhodnutí, je soud povinen doručit odvolání podané do výroku o nákladech řízení ostatním účastníkům, aby měli stejnou možnost k uplatnění svých práv. Soud je povinen takto postupovat přesto, že z procesního předpisu, konkrétně z ustanovení § 210 odst. 1 o. s. ř., tato povinnost přímo nevyplývá.“³⁵

V praxi se můžeme často setkat ale se situací, že je podle § 210 odst. 1 automaticky doručováno ostatním účastníkům každé rozhodnutí. Dle mého je tento postup nadbytečný a může vést i k průtahům v řízení, které jsou v rozporu se základními zásadami občanského soudního řízení. Soud by si přece jen při své

---

³⁴ JIRSA, Jaromír. In JIRSA, Jaromír a kol.: *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha IV. §201-250l občanského soudního řádu.* 2. vydání, doplněné a upravené. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016, s. 64.

³⁵ Nález ÚS ČR ze dne 25. 1. 2007, sp. zn. III. ÚS 639/2006.

činnosti měl uvědomit, že doručovat ostatním účastníkům např. odvolání proti usnesení o vyslovení místní nepříslušnosti podle § 105 odst. 2 nebo proti určení odměny znalce není potřeba.

Pokud se ostatní účastníci vyjádří k podanému odvolání, může zde nastat otázka, jak soud bude postupovat s jejich vyjádřením, bude muset stejnopis podaného vyjádření doručit ostatním účastníkům? Nikoliv. Zákon totiž takovou povinnost soudu prvního stupně neukládá, ale ani ji nikterak nezakazuje. Soud prvního stupně tedy může podané vyjádření doručit ostatním účastníkům, považuje-li to za vhodné, jinak se stejnopisy vyjádření zakládají do spisu.

Poté soud prvního stupně přistoupí k úkonům, díky kterým má dojít k přípravě jednání odvolacího soudu. Soud prvního stupně má možnost provést potřebná šetření, zda jsou splněny podmínky řízení nebo jiná podobná šetření a opatřit zprávy a listiny, na které odvolatel ve svém odvolání nebo jiní účastníci ve vyjádření odkazují (§ 210 odst. 2).

K situaci, kdy předseda senátu provede šetření, může například dojít v případě, kdy je v odvolání uvedeno, že ve věci rozhodoval vyloučený soudce a odvolatel se o této skutečnosti dozvěděl až po vyhlášení rozsudku. V takovém to případě by byl příslušný soudce vyzván, aby se k věci vyjádřil, a pokud by to nestačilo, soud by provedl další šetření.

Opatřovat zprávy a listiny může soud pouze v případě, že jsou významné pro rozhodnutí odvolacího soudu.

Také považuji za důležité zmínit, že sám prvoinstanční soud provádět v této fázi dokazování nesmí.³⁶

Provedl-li soud všechna potřebná šetření a uplynula-li lhůta k podání odvolání všem účastníkům, tak předseda senátu má povinnost předložit věc odvolacímu soudu formou předkládací zprávy, ve které musí být uvedeno, že odvolání bylo podáno ve lhůtě (§ 210 odst. 3).

Tato povinnost však odpadá soudu prvního stupně v případě, že o věci rozhodne sám, na základě institutu *autoremedury*.

---

³⁶ Viz usnesení NS ze dne 30. 3. 1976, sp. zn. 6 Co 247/75: „Úkony soudu prvního stupně po podání odvolání účastníka řízení proti rozhodnutí tohoto soudu, jež jsou uvedeny v ustanovení §210 odst. 2 o. s. ř., není míněno provádění důkazů (§122 až §131 o. s. ř.).“

4. 1. 1. Autoremedura

Autoremedura je postup soudu prvního stupně, který spočívá v tom, že přímo soud prvního stupně, který o věci rozhodoval, může sám o podaném odvolání rozhodnout a tím změnit své původní rozhodnutí. Takto může učinit pouze v případě, že odvolání v celém rozsahu vyhoví, pokud z rozhodnutí nenabyla dosud práva jiná osoba než odvolatel.³⁷

Uplatněním *autoremedury* nesmí být způsobena újma na právech ostatním účastníkům řízení, a proto zákon taxativně vymezuje případy, ve kterých je *autoremedura* možná, v § 210a:

- a) usnesení o povinnosti zaplatit soudní poplatek;
- b) usnesení, z něhož nenabyla dosud práva osoba jiná než odvolatel, jde například o usnesení, kterým byl zamítnut návrh účastníka na ustanovení zástupce nebo usnesení, kterým bylo rozhodnuto o osvobození od soudních poplatků;
- c) usnesení, kterým bylo uloženo pořádkové opatření dle §53, tedy pokuta, která bývá uložena soudem účastníkům řízení nebo také svědkům v případě, že stěžují postup v řízení, protože se bez náležité omluvy nedostaví k soudu, ruší klid v soudní síni, neuposlechnou příkazu soudu, učiní hrubě urážlivé podání nebo nesplní jiné povinnosti uložené jim soudem;
- d) usnesení o odmítnutí žaloby nebo jiného návrhu na zahájení řízení, jedná se např. o odmítnutí návrhu na předběžné opatření z důvodu jeho vadnosti nebo nezaplacení jistoty;
- e) usnesení o odmítnutí odvolání;
- f) rozhodnutí vydané podle části šesté OSŘ, která se věnuje výkonu rozhodnutí.

---

³⁷ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka a kol. *Civilní právo procesní*, 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 314.

Okruh rozhodnutí, na které se vztahuje *autoremedura*, byl rozšířen tzv. *velkou exekuční novelou*, která byla provedena zákonem č. 396/2013 Sb., o usnesení, která byla vydána ve výkonu rozhodnutí, např. o usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí nebo jeho zastavení.

Autoři komentáře³⁸ však zastávají názor, že *autoremeduru* je možné použít vůči všem usnesením, která byla vydána ve výkonu rozhodnutí (jde například o usnesení, kterým byla určena odměna znalci za provedení ocenění nemovitosti ve výkonu rozhodnutí jejím prodejem), a ne jen vůči těm usnesením, která jsou upravena v části šesté OSŘ. „Je-li jedním z motivů velké exekuční novely tzv. odbřemenění soudů (v této souvislosti zejména odvolacích), a to podle důvodové zprávy nepochybně je, pak se musí *autoremedura* obecně týkat veškerého rozhodování ve výkonu rozhodnutí. Tento závěr podporuje i porovnání významu rozhodnutí, na která *autoremedura* dopadá zcela nepochybně (*vedle usnesení o nařízení či zastavení výkonu též například i usnesení o přiklepu či rozvrhu*), s těmi, na která by se snad vztahovat neměla (*např. zmíněné usnesení o znalečném*). Bylo by absurdní, pokud by prvostupňový soud mohl *autoremedurou* změnit rozhodnutí ve věci samé s dalekosáhlými důsledky, nikoliv však méně významná procesní rozhodnutí.“³⁹ S tímto názorem se zcela ztotožňuji a doufám, že většina prvostupňových soudů taktéž, přece jen tímto postupem klademe důraz na dodržování zásady hospodárnosti a rychlosti řízení.

Rozhodnutí, kterým soud 1. stupně rozhoduje o odvolání *autoremedurou*, je možné znovu napadnout odvoláním, jedná se totiž stále o rozhodnutí soudu 1. stupně, i když je v něm rozhodováno o odvolání.

Zvláštní případ *autoremedury* je obsažen v § 374 odst. 3, podle kterého může předseda senátu (samosoudce) rozhodnout o opravném prostředku, který je podán proti rozhodnutí soudního komisaře, justičního čekatele, asistenta soudce či administrativního pracovníka soudu nebo dle § 9 odst. 1 zákona č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství a o

---

³⁸ JIRSA, Jaromír. In JIRSA, Jaromír a kol.: *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha IV. §201-250l občanského soudního řádu*. 2. vydání, doplněné a upravené. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016, str. 67.

³⁹ JIRSA, Jaromír. In JIRSA, Jaromír a kol.: *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha IV. §201-250l občanského soudního řádu*. 2. vydání, doplněné a upravené. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016, s. 67-68.

změně souvisejících zákonů, může předseda senátu rozhodnout i o odvolání, které je podáno proti rozhodnutí vyššího soudního úředníka.

Na závěr bych chtěla zdůraznit, že pokud jsou splněny všechny podmínky pro uplatnění *autoremedury* soudem prvního stupně, tak má tento soud povinnost v zájmu zachování hospodárnosti řízení ji využít.

4. 2. Řízení před odvolacím soudem

Jakmile soud prvního stupně předloží odvolacímu soudu předkládací zprávu, ve které jsou obsažena jeho šetření, týkající se podaného odvolání, odvolací soud musí přezkoumat, zda jsou jeho zjištění správná. Nejdříve se odvolací soud zabývá tím, zda je odvolání přípustné. Dospěje-li k závěru, že odvolání nespĺňuje subjektivní nebo objektivní podmínky přípustnosti odvolání, tak jej usnesením odmítne. Odvolání odmítne také v případě, pokud je odvolání stíženo vadami, které nebyly odvolatelem odstraněny, a díky tomu jej činí neprojednatelným.⁴⁰

„Odvolací soud si také přezkoumá, zda soud prvního stupně učinil všechny přípravné kroky. Pokud soud prvního stupně v oblasti přípravy spisu pochybil, vžil se v praxi postup, kdy odvolací soud bez jakéhokoli rozhodnutí soudu prvního stupně spis vrátí a požádá jej o doplnění potřebných úkonů. Tomuto postupu se říká „BVV“ neboli „bez věcného vyřízení“.“⁴¹

Shledá-li odvolací soud, že má odvolací návrh všechny náležitosti, musí k projednání odvolání nařídít jednání, ke kterému je povinen předvolat všechny účastníky, kterých se odvolání týká. Bez nařízení jednání může odvolací soud o odvolání rozhodnout dle § 214 odst. 2 pouze v případě, že:

- a) se odvolání odmítá- v případě, že nebyly odstraněny vady odvolání, nebo pro jeho opožděnost, nepřípustnost nebo proto, že byl podán osobou neoprávněnou;

---

⁴⁰ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka a kol. *Civilní právo procesní*, 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 315.

⁴¹ SVOBODA, Karel, ŠÍNOVÁ, Renáta, HAMULÁKOVÁ, Klára a kol. *Civilní proces. Obecná část a sporné řízení*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 381.

- b) se zastavuje nebo přerušuje odvolací řízení- odvolací řízení se zastavuje v případě, že odvolání bylo vzato zpět nebo pokud nebyly splněny podmínky odvolacího řízení a přerušuje se například v případech, které jsou vymezeny v § 109;
- c) odvolání směřuje proti usnesení soudu prvního stupně, jímž bylo rozhodnuto o předběžném opatření, nebo jinému usnesení, kterým nebylo rozhodnuto ve věci samé- například směřuje proti usnesení o vyhovění nebo zamítnutí návrhu předběžného opatření, proti usnesení o přerušování řízení apod., pokud je ale odvolání podáno například proti rozhodnutí o žalobě na obnovu řízení, musí k jeho projednání odvolací soud nařídít jednání⁴²;
- d) se zrušuje rozhodnutí podle § 219a odst. 1;
- e) odvolání se týká jen nákladů řízení, lhůty k plnění nebo předběžné vykonatelnosti- například se jedná o situaci, kdy odvolatel nemá námítky vůči rozhodnutí, kterým mu byla uložena povinnost plnit do určité lhůty, ale brání se proti plnění v takovéto lhůtě, protože například nemá peníze.

Pokud je odvolání podáno pouze z důvodu nesprávného právního posouzení věci a účastníci se vzdají práva účasti na projednání věci nebo souhlasí s rozhodnutím věci bez nařízení jednání, tak odvolací soud jednání nařizovat nemusí (§ 214 odst. 3). Odvolací soud však musí k projednání odvolání nařídít jednání v případě, že odvolatel jako jediný odvolací důvod ve svém odvolání označil nesprávné právní posouzení věci, avšak z obsahu odvolání je patrné, že odvolání obsahuje i jiné odvolací důvody, i kdyby účastníci řízení s nenařízením jednání souhlasili.⁴³ Rozhodne-li se odvolací soud, že je potřeba opakovat nebo doplnit dokazování, tak o odvolání nemůže rozhodnout bez jednání, i kdyby s tím účastníci řízení souhlasili, nebo takovýto postup sami navrhovali, protože by byla porušena zásada přímosti.⁴⁴

---

⁴² Nález ÚS ze dne 19. 1. 2010, *sp. zn. I. ÚS 1537/09-1*.

⁴³ Rozsudek NS ze dne 30. 9. 2005, *sp. zn. 33 Odo 276/2004*.

⁴⁴ WINTEROVÁ, Alena, MACKOVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní. První část- řízení nalézací*. 7. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Linde, 2014, s. 525.

Rozhoduje-li odvolací soud o odvolání bez toho aniž by nařídil jednání formou rozsudku, tak jej musí vždy vyhlásit veřejně (§ 156 odst. 1) a musí o tom být vyhotoven protokol nebo pořízen záznam (§ 40 odst. 1, 2).

Odvolací soud je zásadně vázán rozsahem odvolání. Odvolatel totiž v odvolání v souladu s dispoziční zásadou vymezuje rozsah přezkumné činnosti odvolacího soudu a to zejména tím, že stanovuje rozsah, ve kterém má být napadené rozhodnutí soudu prvního stupně přezkoumáno. Jde o tzv. *kvantitativní stránku* odvolání, kterou je odvolací soud vázán. *Kvalitativní stránkou* odvolání je odvolací návrh, ve kterém odvolatel navrhuje, jak má odvolací soud rozhodnout. Například zda má odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně zrušit a vrátit soudu prvního stupně k dalšímu řízení nebo změnit. Odvolacím návrhem odvolací soud vázán není.⁴⁵

Rozsahem odvolání však odvolací soud není vázán bezvýjimečně. „Lze tedy říci, že existují případy, ve kterých může dojít i ke zhoršení postavení odvolatele oproti stavu, který pro něj vyplýval z rozhodnutí soudu prvního stupně. Jde tu o institut označovaný jako „změna k horšímu“ („*reformatio in peius*“). Tato změna k horšímu zásadně nemůže nastat v případech, kdy platí vázanost soudu kvantitativním vymezením přezkumu, který účastník odvoláním požaduje“⁴⁶ Výjimky, kdy odvolací soud není vázán rozsahem odvolání, jsou v občanském soudním řádu v § 212 stanoveny taxativně. Mezi tyto výjimky patří:

- a) případy, kdy na rozhodnutí o napadeném výroku je závislý výrok, který odvoláním nebyl dotčen;
- b) případy, kdy jde o taková společná práva nebo povinnosti, že se rozhodnutí musí vztahovat na všechny účastníky, kteří vystupují na jedné straně, a kde platí úkony jednoho z nich i pro ostatní (§ 91 odst. 2), i kdyby odvolání podal jen některý z účastníků. Jde o institut nerozlučného společenství, který slouží jako záruka pro to, aby bylo vydáno rozhodnutí, které bude platit stejně pro všechny. Institut nerozlučného společenství se například uplatní v případě zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví;

---

⁴⁵ SVOBODA, Karel, ŠÍNOVÁ, Renáta, HAMULÁKOVÁ, Klára a kol. *Civilní proces. Obecná část a sporné řízení*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 381.

⁴⁶ WINTEROVÁ, Alena, MACKOVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní. První část- řízení nalézací*. 7. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Linde, 2014, s. 526.

- c) jestliže z právního předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky. Tím jsou míněny vztahy mezi účastníky, kteří stojí na různých procesních stranách, tedy vztahy mezi žalobcem a žalovaným. K takovéto situaci může například dojít u zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví nebo u náhrady škody, která je způsobena více škůdci. Pokud by z právního předpisu vyplýval jen vztah mezi účastníky, kteří vystupují na jedné straně sporu, tak je odvolací soud rozsahem odvolacího návrhu ve vztahu k druhé procesní straně vázán.⁴⁷

Dále dle § 28 odst. 2 ZŘS odvolací soud není vázán rozsahem odvolání, pokud bylo řízení, ve kterém bylo vydáno napadené rozhodnutí, možné zahájit i bez návrhu.

Odvolací soud je soudem apelačním. Z toho důvodu přezkoumává napadené rozhodnutí jak po stránce skutkové, tak po stránce právní. Odvolací soud tedy nejen že posuzuje hmotné i procesní právo, je ale také při své činnosti omezen zásadou zákazu změny k horšímu.⁴⁸

Odvolací soud není vázán odvolacími důvody, a tak má právo přezkoumat rozhodnutí soudu prvního stupně i z jiných důvodů, které nebyly odvolatelem v odvolání uvedeny, to však neplatí bezvýjimčně. Výjimky, kdy je soud vázán odvolacími důvody jsou stanoveny v § 212a. Dle § 212a odst. 2 je odvolací soud v případě, že je proti rozsudku nebo usnesení ve věci samé, v exekučním řízení nebo insolvenčním řízení podáno tzv. *blanketní* odvolání, povinen je poučit dle § 43 a § 209 o tom, že jejich odvolání je neúplné a že pokud nebude zjednána náprava, může jejich odvolání odmítnout. Jestliže i přes výzvu soudu odvolatel odvolací důvod nedoplní nebo neopraví, tak je odvolání stíženo takovou vadou, která má za následek odmítnutí odvolání. V systému neúplné apelace, u odvolání, která jsou podána proti rozhodnutím procesní povahy, je podání *blanketního* odvolání přípustné. I když tedy odvolání neobsahuje žádné odvolací důvody, odvolací soud jej musí přezkoumat.⁴⁹ Dle **usnesení Nejvyššího soudu** ze dne 10. 11. 2015, **sp. zn. 21 Cdo 3651/2015**, je *blanketním* odvoláním nejen odvolání,

⁴⁷ ŠÍMA, Alexander. In SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 653.

⁴⁸ PETR, Bohuslav. In JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha IV. §201-250l občanského soudního řádu*. 2. vydání, doplněné a upravené. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016, s. 75.

⁴⁹ ŠÍMA, Alexander. In SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 655.

kteře neobsahuje řádné odvolací důvody, ale také odvolání, ve kterém jsou vymezeny odvolací důvody jen odkazem na příslušné ustanovení nebo citací.

Další výjimka z výše uvedené zásady, která vyplývá ze systému neúplné apelace je obsažena v § 212a odst. 3. Podle tohoto paragrafu smí odvolací soud přihlédnout k novým skutečnostem a důkazům pouze v případě, že byly účastníky uplatněny v souladu s ustanovením § 205a a § 211a. Z toho vyplývá, že ve věcech neuvedených v § 120 odst. 2, odvolací soud nemůže přihlédnout k novým skutečnostem a důkazům, jestliže je řádný z účastníků v odvolání, ve vyřázení k odvolání ani během odvolacího řízení neuplatnil, i když by jinak byly podle § 205a a § 211a přípustné a vyšly by najevo v průběhu odvolacího řízení.⁵⁰

Další omezení této zásady je uvedeno v § 212a odst. 4 a týká se rozsudků pro zmeřkání a rozsudků pro uznání. Tyto rozsudky je možné přezkoumat pouze z důvodů, které jsou uvedeny v § 205b, který stanovuje, že odvolacím důvodem u těchto rozsudků mohou být pouze vady, které jsou zakotveny v § 205 odst. 2 písm. a), a skutečnosti a důkazy, kterými má být prokázáno, že nebyly splněny podmínky pro vydání těchto rozhodnutí. Jestliže tedy dojde k situaci, kdy odvolatel podá odvolání proti některému z těchto rozsudků a uvede jako důvod odvolání vady podle § 205b nebo i jiné důvody, odvolací soud přezkoumá odvolání jen z důvodů uvedených v § 205b, na ostatní důvody nebere zřetel. Pokud však dojde k situaci, kdy odvolatel jako důvod odvolání uvede jiné důvody, i zjevně nepřípustné, odvolací soud přezkoumá rozsudek pro zmeřkání nebo uznání pouze z důvodů, které jsou zakotveny v § 205b, i za situace, kdy je odvolatel v odvolání nezmínil. Odvolatel však musí uplatnit alespoň jeden odvolací důvod, protože ani tyto rozsudky není možné přezkoumat, pokud je odvolání, které míří proti nim *blanketní*.⁵¹

Čtvrtá výjimka je stanovena v ustanovení § 212a odst. 5, podle kterého má odvolací soud vždy přihlédnout při přezkoumávání rozhodnutí ve věci samé k vadám, které představují zmatečnost rozhodnutí a které jsou uvedeny v § 229 odst. 1, v § 229 odst. 2 písm. a) a b) a v § 229 odst. 3. Pokud tedy odvolací soud při přezkumu rozhodnutí zjistí, že řízení je postiženo některou z těchto vad, musí

⁵⁰ DRÁPAL, Ljubomír. *Odvolání po novele občanského soudního řádu*. Právní rozhledy. Mimořádná příloha, 2001, č. 9, s. 14.

⁵¹ JAKŠIČ, Vít. In LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 1. vydání. 2016, s. 925.

rozhodnutí soudu 1. stupně zrušit podle § 219 odst. 1 písm. a věc vrátit soudu prvního stupně k dalšímu řízení nebo zastavit řízení, případně věc postoupit příslušnému orgánu dle § 221 odst. 1, a to i v případě, že tyto vady neměly vliv na správnost rozhodnutí. Odvolací soud je povinen při přezkumu rozhodnutí přihlídnout k těmto vadám řízení vždy, i v případě, že nebyly v odvolání odvolatelem uplatněny. K jiným vadám řízení před soudem prvního stupně (jiné, než jsou vady zmatečnosti), které vyšly při přezkoumávání napadeného rozhodnutí v odvolacím řízení najevo, přihlídnou odvolací soud i tehdy, jestliže nebyly odvolatelem v odvolacím návrhu uplatněny. Musí však být kumulativně splněny dvě podmínky: musí jít o vady, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a zároveň nemůže být odvolacím soudem tato vada napravena. Mezi tyto jiné vady například patří provádění dokazování soudem prvního stupně v rozporu s procesními předpisy, pochybení při doručování nebo nesprávná aplikace § 118a nebo § 118b.⁵² Z ustanovení § 212a odst. 5 také vyplývá, že pokud je odvolací soud schopen jinou vadu řízení odstranit, musí tak učinit. Jestliže to není možné, tak odvolací soud buď zruší rozhodnutí soudu prvního stupně dle § 219a odst. 1 písm. a), postoupí věc jinému orgánu nebo rozhodne o zastavení řízení.

Poslední výjimka z této zásady je uvedena v posledním 6. odstavci § 212a, který uvádí, že odvolací soud může přezkoumat usnesení procesní povahy jen z důvodů, které se týkají toho, co soud prvního stupně řešil ve výroku usnesení. Odvolací soud musí usnesení procesní povahy přezkoumat z výše zmíněných důvodů vždy, i kdyby tyto důvody odvolatel ve svém odvolání neuvedl. Z tohoto ustanovení tedy vyplývá, že odvolací soud nemůže přezkoumávat usnesení procesní povahy z důvodů, které soud prvního stupně neřešil, jelikož by tím vydal tzv. *překvapivé rozhodnutí*, které je nepřípustné. Je vyloučeno, aby odvolací soud rozhodl ve věci samé v případě, že přezkoumává rozhodnutí procesní povahy.⁵³

Účastníkům odvolacího řízení musí být předvolání doručeno tak, aby měli dostatek času se na něj připravit, zpravidla nejméně deset dnů před plánovaným jednáním (§ 215 odst. 1). Předseda nebo pověřený člen senátu musí k jednání předvolat všechny osoby, u kterých je vyžadována jejich účast. Tedy nejen

---

⁵² PETR, Bohuslav. In JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha IV. §201-250 občanského soudního řádu*. 2. vydání, doplněné a upravené. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016, s. 77.

⁵³ Usnesení NS ze dne 19. 9. 2001, *sp. zn. 29 Odo 532/2001*.

účastníky a jejich zástupce, ale také zpravidla vedlejší účastníky, svědky, znalce, tlumočnický nebo Úřad pro zastupování ve věcech majetkových, státního zástupce. Okruh účastníků se však nemusí shodovat s okruhem účastníků řízení před soudem prvního stupně, se zřetelem na rozsah odvolání. Účastníkům, kteří mají zástupce na základě plné moci, se předvolání doručuje pouze zástupci (§ 50b odst. 1, 2), to ale neplatí například v případech, kdy je potřeba, aby se účastník osobně dostavil k výslechu, aby v řízení osobně něco vykonal nebo pokud je zastoupen zákonným zástupcem (§ 50 odst. 4).

Jednání je zásadně veřejné (§ 116 odst. 1). Nejdříve musí odvolací soud zjistit přítomnost účastníků, ověřit jejich totožnost a poté předseda senátu zahájí odvolací jednání. Následně je odvolatel vyzván, aby přednesl své odvolání a druhá strana je poté vyzvána k tomu, aby se k odvolání vyjádřila. Po těchto úkonech předseda senátu nebo pověřený člen senátu přednese zprávu o dosavadním průběhu jednání, ve které by měl být zejména uveden předmět řízení, stručný rozbor napadeného rozhodnutí a dosavadní průběh řízení před soudem prvního stupně ve vztahu k uplatněným odvolacím důvodům.⁵⁴ Další postup odvolacího soudu je závislý na tom, zda bude nebo nebude probíhat dokazování. Na závěr vyzve předseda senátu účastníky, aby učinili závěrečný návrh, ve kterém by se měli vyjádřit k provedení dokazování, ke skutkové a právní stránce věci a měly by tam také být vyčísleny požadované náklady řízení.⁵⁵

Poté se řízení přerušuje nebo odročí a senát odvolacího soudu se odebere k závěrečné poradě, která je neveřejná. Je ale také možné, aby se soud o tom, jak rozhodne, poradil za přítomnosti účastníků, bez toho aniž by přerušil jednání tzv. *tichou poradou*.⁵⁶ Po poradě dochází k vyhlášení rozhodnutí. Pokud odvolací soud o věci rozhoduje rozsudkem, musí tak učinit jménem republiky, v případě usnesení soud vyhláší rozhodnutí méně formálním způsobem v sedě.

Dle § 215 odst. 2 v souvislosti s § 118a odst. 4 je předseda senátu povinen poskytnout účastníkům poučení o jejich jiných procesních právech a povinnostech, pokud nejsou zastoupeni advokátem nebo notářem v rozsahu jeho

---

⁵⁴ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka a kol. *Civilní právo procesní*, 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 315.

⁵⁵ JIRSA, Jaromír. In JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha IV. §201-250 občanského soudního řádu*. 2. vydání, doplněné a upravené. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016, s. 67.

⁵⁶ Rozsudek NS ze dne 21. 3. 2013, sp. zn. 21 Cdo 1659/2012.

oprávnění podle §3 NotŘ⁵⁷. Mezi takovéto práva a povinnosti spadají ty, které se netýkají povinnosti tvrzení (§ 118a odst. 1), povinnosti překvalifikovat skutková tvrzení (§ 118a odst. 2) a povinnosti navrhnout důkazy (§ 118a odst. 3).⁵⁸

Navzdory již výše zmíněnému paragrafu má ale i odvolací soud vůči účastníkům poučovací povinnost dle § 118a odst. 1 až 3. Tato poučovací povinnost je pro odvolací řízení zakotvena v § 213b. Odvolací soud tedy postupuje v odvolacím řízení dle § 118a, takový postup ovšem nemůže vést k uplatnění nových skutečností nebo důkazů v rozporu s ustanovením § 205a a § 211a nebo k uplatnění procesních práv, která jsou v odvolacím řízení nepřijatelná (213b odst. 1) Mezi takové patří procesní úkony, které jsou vyloučené v odvolacím řízení ustanovením § 216. Tato zásada platí pouze ve věcech, ve kterých je odvolací řízení ovládáno principem neúplné apelace, kdežto „ve věcech, v nichž zásada neúplné apelace neplatí, se omezení poučovací povinnosti odvolacího soudu vázané na § 205a a § 211a neprojeví.“⁵⁹

Jestliže soud prvního stupně řádně nesplnil poučovací povinnost dle § 118a odst. 1 až 3, tak následkem nebude automaticky zrušení jeho rozhodnutí odvolacím soudem, jelikož odvolací soud může tuto vadu řízení napravit tím, že sám chybějící poučení účastníkům poskytne, má-li na věc stejný právní názor.⁶⁰ Zákon totiž nepovažuje nesplnění poučovací povinnosti soudem prvního stupně za vadu řízení, a proto odvolací soud nemůže rozhodnutí soudu prvního stupně z takového důvodu zrušit. To znamená, že účastník, který nebyl poučen soudem prvního stupně dle § 118a odst. 1 až 3, a vůči kterému soud prvního stupně rozhodl nepříznivě proto, že neunesl břemeno tvrzení nebo břemeno důkazní, může po poučení odvolacím soudem na základě výjimky z neúplné apelace dle § 205a písm. d) uvádět nové skutečnosti a důkazy ve věci samé, kterými by splnil svou povinnost tvrzení a povinnost důkazní. V případě, že by účastník navrhl provedení nových důkazů, odvolací soud musí postupovat v souladu s ustanovením § 213 odst. 4, pokud by ale mělo být prováděno rozsáhlé

⁵⁷ Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád).

⁵⁸ ŠÍMA, Alexander. In SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 668.

⁵⁹ JAKŠIČ, Vít. In LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 1. vydání. 2016, s. 931.

⁶⁰ ŠÍMA, Alexander. In SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 665.

dokazování, tak by musel odvolací soud napadené rozhodnutí na základě § 219a odst. 2 zrušit.

Jiný postup se uplatní v případě, že účastníci řízení byly soudem prvního stupně poučeni dle § 118a, ale odvolací soud má na věc jiný hmotněprávní názor, z něhož plyne potřeba uvést další tvrzení nebo doplnit dokazování. Jelikož je poučovací povinnost založena na principu objektivním⁶¹, tak i odlišný právní názor odvolacího soudu je možné pokládat za porušení poučovací povinnosti soudu prvního stupně dle § 118a, a proto by v odvolacím řízení měla být tato chyba napravena. V takovémto případě ale nebude možné, aby odvolatel tvrdil nové skutečnosti a důkazy, jelikož z pohledu soudu prvního stupně své břemeno tvrzení a břemeno důkazní unesl. Výjimka z neúplné apelace dle § 205a písm. d) se tedy neuplatní⁶², což znamená, že odvolací soud nemůže účastníkům poskytnout poučení dle § 118a odst. 1 až 3. Proto se takovéto porušení poučovací povinnosti dle § 118a odst. 1 až 3 soudem prvního stupně považuje za vadu řízení, kterou odvolací soud nemůže s ohledem na § 213b odst. 1 napravit. Z toho důvodu bude muset odvolací soud napadené rozhodnutí dle § 219 odst. 1 zrušit a ve spojení s § 221 odst. 1 věc vrátit soudu prvního stupně k dalšímu řízení.⁶³

Odvolací soud však nepoučuje účastníky podle § 119a, jelikož toto ustanovení lze aplikovat pouze před soudem prvního stupně. Pokud by došlo k situaci, že soud prvního stupně účastníky dle výše zmíněného paragrafu před skončením jednání nepoučí, tak se proti takovémuto jednání mohou účastníci bránit podáním odvolání dle § 205 odst. 2 písm. c) a f). Důvodem odvolání tedy bude skutečnost, „že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (tj. že účastník nebyl řádně poučen), a zároveň že dosud zjištěný skutkový stav neobstojí, neboť tu jsou další skutečnosti nebo jiné důkazy, které nebyly dosud uplatněny. Ty může uplatnit právě z důvodu, že nebyl řádně poučen dle § 119a odst. 1 o. s. ř. [§ 205a odst. 1 písm. e) o. s. ř.].“⁶⁴ Považuji za důležité zmínit, že už ze samotné dikce ustanovení § 119a vyplývá, že

⁶¹ Rozsudek NS ze dne 16. 3. 2004, *sp. zn. 29 Odo 149/2002*.

⁶² DRÁPAL, Ljubomír. In DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád II. §201 až 376. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1726.

⁶³ JAKŠIČ, Vít. In LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016, s. 932.

⁶⁴ HAMULÁKOVÁ, Klára. *Zásada koncentrace řízení a její uplatnění v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 1. vydání, 2010, s. 123.

se poučovací povinnost před skončením jednání poskytuje pouze účastníkům, kteří jsou přítomní na jednání.

L. Drápal pak v komentáři k občanskému soudnímu řádu uvádí, že pokud je v odvolání uplatněná výjimka z neúplné apelace podle § 205a odst. 1 písm. e), tak dochází k tomu, že celé odvolací řízení bude vedeno podle pravidel úplné apelace, což znamená, že odvolatel bude moci bez omezení uvádět v odvolacím řízení nové skutečnosti a důkazy.⁶⁵ Jiného názoru je J. Křiváčková a K. Hamuláková, které mají za to, že pokud je prolomen princip neúplné apelace z důvodu chybějícího poučení soudem dle § 119a na konci jednání, tak je potřeba si uvědomit, zda došlo k poučení účastníků o koncentraci řízení dle § 114c nebo § 118b či nikoli. Pokud soud nepoučil účastníky o koncentraci řízení ke skončení přípravného jednání nebo prvního jednání ve věci, neuskutečnilo-li se jednání přípravné, a zároveň je nepoučil ani dle § 119a, tak budou moci na základě podaného odvolání v odvolacím řízení uplatňovat novoty bez omezení. V případě, že byli účastníci poučeni soudem o koncentraci řízení dle § 114c nebo § 118b, ale nebyli poučeni dle § 119a, tak budou moci uvádět nové skutečnosti a důkazy, které lze současně zahrnout i mezi výjimky z koncentrace řízení.⁶⁶

Dle mého názoru je pojetí L. Drápala příliš široké a není správné, jelikož vůbec nedbá na zákonnou koncentraci řízení, proto plně souhlasím s názory J. Křiváčkové a K. Hamulákové.

4. 2. 1. Dokazování v odvolacím řízení

Odvolací soud není v důsledku apelačního principu vázán skutkovým stavem, jak jej zjistil soud prvního stupně, a proto může, pokud je přesvědčený, že by skutkové závěry soudu prvního stupně neprošly, dokazování sám zopakovat nebo doplnit.

Dle ustanovení § 213 odst. 2 může odvolací soud zopakovat dokazování v případě, že při dokazování nalézacím soudem byly učiněny formální chyby, díky kterým je zpochybněna správnost skutkových závěrů soudu prvního stupně a

---

⁶⁵ DRÁPAL, Ljubomír. In DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 1. vydání, 2009, s. 1643.

⁶⁶ KŘIVÁČKOVÁ, Jana, HAMULÁKOVÁ, Klára. *Devět měsíců od účinnosti nové právní úpravy koncentrace v civilním soudním řízení z pohledu praxe*. Právní rozhledy, 2010, č. 12, s. 446.

je povinen zopakovat dokazování v případě, že je přesvědčen, že z dosud provedených důkazů může dospět k jinému skutkovému zjištění, než k jakému dospěl soud prvního stupně.

Civilní řízení je postavené na zásadě přímosti a ústnosti, která se projevuje v odvolacím řízení zejména tím, že odvolací soud musí zopakovat dokazování v případech, kde hodlá změnit hodnocení důkazů. Není tedy možné, aby odvolací soud změnil skutkový stav jen tím, že by zhodnotil důkazy provedené před soudem prvního stupně odlišně, bez toho aniž by sám provedl dokazování. Pokud by se tedy odvolací soud odchýlil od skutkového stavu, který zjistil soud prvního stupně, bez zopakování dokazování, došlo by k porušení práva na spravedlivý proces zakotveného v čl. 36 odst. 1 LZPS a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, jelikož význam zásady přímosti spočívá v tom, že dokazování koná soud, který ve věci rozhoduje při jednání, ke kterému předvolá účastníky řízení, kteří mají právo vyjádřit se k prováděným důkazům, které je zakotveno výslovně v čl. 38 odst. 2 LZPS.⁶⁷ Jestliže tedy odvolací soud chce hodnotit výpovědi účastníků nebo svědků, které byly provedeny před soudem prvního stupně jinak, nemůže tak učinit pouhým přečtením protokolů o jejich výpovědi před soudem, ale musí výslech znovu provést sám. Existuje však výjimka, kdy se zásada přímosti v odvolacím řízení neuplatní. Je tomu tak v případě, kdy byla výpověď svědka, výslech účastníka řízení nebo znalce provedena před dožádaným soudem (§ 122 odst. 2). V takovéto situaci odvolací soud pouze přečte protokol, ve kterém jsou důkazy, které byly provedeny před dožádaným soudem obsaženy.⁶⁸ Dále v případě, že odvolací soud vyvodí například z listiny nebo z písemného znaleckého posudku jiný skutkový závěr než soud prvního stupně, nemusí je znovu předepsaným způsobem zopakovat, jelikož u takovýchto důkazních prostředků je vliv skutečností, které není možné zachytit v protokolu o jednání na hodnocení jejich věrohodnosti vyloučen. Zásada přímosti u takovýchto typů důkazů platí v omezené míře.⁶⁹

Z výše zmíněného tedy vyplývá, že se zásada ústnosti a přímosti uplatní v odvolacím řízení v plné míře při opakování důkazů u skutečností, které není možné věrně zachytit do protokolu, například není možné zachytit do protokolu

⁶⁷ Viz např. náleží ÚS ze dne 17. 10. 2006, *sp. zn. II. ÚS 363/2006*.

⁶⁸ Nález ÚS ze dne 12. 10. 2004, *sp. zn. IV. ÚS 57/04*.

⁶⁹ Rozsudek NS ze dne 15. 3. 2007, *sp. zn. 21 Cdo 194/2006*.

chování vyslychajícího u výpovědi, jeho ochotu vypovídat na kladené otázky nebo plynulost jeho výpovědi. Proto je nutné, aby byly takovéto důkazy zopakovány, jelikož si odvolací soud musí získat stejný základ pro své rozhodnutí jako soud prvního stupně.

V případě, že soud prvního stupně provedl důkazy, ale nijak je nehodnotil (například proto, že skutečnosti, které z něj vyplývaly, nepovažoval za podstatné) a neuskutečnil z nich žádná skutková tvrzení, odvolací soud je může využít, pouze pokud by sám znovu dokazování zopakoval. Odvolací soud má pak povinnost zopakovat důkazy za situace, kdy soud prvního stupně jedná v rozporu se zásadou volného hodnocení důkazů (§ 132) tak, že k určité skutečnosti provede několik důkazů, avšak nehodnotí všechny, jen některé a ostatní ignoruje a nevypořádá se s nimi, i když by díky nim mohl dospět k jinému skutkovému zjištění.⁷⁰ Tuto povinnost má odvolací soud z důvodu, že je nezbytné, aby rozhodoval na základě stejného podkladu jako soud první instance.

Dle ustanovení § 213 odst. 4 má odvolací soud právo doplnit dokazování o důkazy, které dosud provedeny nebyly. Dokazování může doplnit o důkazy, které účastníci navrhly už v řízení před soudem prvního stupně, a které tento soud neprovedl (při respektování zásad koncentrace řízení podle § 118b), ale také o důkazy, které účastníci navrhly v odvolacím řízení, pokud se jejich provedení nepřičí s ustanovením § 205a a 211a. Takto může učinit pouze v případě, že se jedná o důkazy významné a jejich provedení je potřebné k zjištění skutkového stavu věci. Jiné důkazy, které nebyly navrženy účastníky, smí odvolací soud provést ve sporných řízeních, kde platí princip neúplné apelace, pouze v případě, že potřeba provést je vyšla z obsahu spisu už v řízení před soudem prvního stupně před koncentrací řízení.⁷¹

Doplnění dokazování provádí odvolací soud sám. Ovšem za situace, kdy by mělo dojít k rozsáhlému dokazování, a jestliže ke skutečnosti, která má být prokázána nebylo v řízení před soudem prvního stupně provedeno žádné dokazování nebo bylo provedeno dokazování v rozsahu, který je nedostatečný, tak odvolací soud doplnit dokazování nemůže, protože by tím došlo k porušení

---

⁷⁰ ŠÍMA, Alexander. In SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 661.

⁷¹ JAKŠIČ, Vít. In LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 1. vydání. 2016, s. 928.

zásady dvojinstančnosti řízení, jelikož by přesunul rozhodnou část důkazního řízení do druhé instance.⁷² V takovýchto případech bude na místě, aby se použil postup uvedený v § 219a odst. 2, kdy odvolací soud rozhodnutí ve věci samé zruší a věc vrátí soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Považuji za důležité zmínit, že rozsáhlé dokazování se nepoměřuje počtem důkazů, které je nutné provést, ale povahou a rozsahem dokazovaných skutečností, které jsou podstatné pro posouzení věci.⁷³

Odvolací soud však nemůže doplnit ani opakovat dokazování, pokud je rozhodnutí soudu prvního stupně nepřezkoumatelné, protože nerespektoval zásady uvedené v § 157 odst. 2 a § 132. Pokud tedy z odůvodnění rozhodnutí soudu prvního stupně není jasné, které skutečnosti vzal soud za prokázané a které ne, o které důkazy opřel svá skutková zjištění, jakými úvahami se při hodnocení důkazů řídil, z jakého důvodu neprovedl další důkazy, k jakému skutkovému závěru došel a jak věc posoudil po právní stránce, nezbývá odvolacímu soudu jiná možnost, než zrušit rozhodnutí podle § 219a odst. 1 písm. b) a věc vrátit soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

V posledním 5. odstavci § 213 je pak zakotvena zásada, která nám říká, že odvolací soud musí vždy v odvolacím řízení, které je ovládáno principem neúplné apelace, postupovat v souladu s § 205a a § 211a, to znamená, že předmětem dokazování mohou být pouze nové skutečnosti a důkazy, které byly navrženy v souladu s výše zmíněnými paragrafy a skutečnosti, které byly tvrzeny už před soudem prvního stupně. Dle § 120 odst. 2 však dále mohou být předmětem dokazování i skutečnosti, které jsou důležité pro zjištění skutkového stavu, vyplývají-li z obsahu spisu, i přesto, že je žádný z účastníků nenavrhнул. V řízeních, která jsou ovládána principem úplné apelace, mají účastníci možnost navrhnout nové skutečnosti a důkazy bez omezení.

Pokud odvolací soud doplňuje dokazování o dosud neprovedené důkazy, které navrhli účastníci řízení, může je v zájmu hospodárnosti řízení provést prostřednictvím soudu prvního stupně nebo dožádaného soudu. Nic mu však nebrání v tom, aby důkazy provedl sám (§ 213a odst. 2).

---

⁷² PETR, Bohuslav, JIRSA, Jaromír. In JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha IV. §201-250l občanského soudního řádu*. 2. vydání, doplněné a upravené. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016, s. 80.

⁷³ Rozsudek NS ze dne 31. 3. 2015, sp. zn. 21 Cdo 1467/2014.

V případě, že odvolací soud opakuje důkazy, které byly provedeny před soudem 1. stupně, musí dokazování v souladu se zásadou ústnosti a přímosti provést sám. Sám také provádí dokazování, má-li za to, že má být dokazování doplněno o důkazy, které nenavrhli účastníci řízení, pokud jsou potřebné ke zjištění skutkového stavu věci a vyplývají-li z obsahu spisu (§ 120 odst. 2).

4. 3. Rozhodnutí o odvolání

Poté, co odvolací soud přezkoumá rozhodnutí soudu prvního stupně, vůči kterému bylo podáno odvolání, případně i řízení, které mu předcházelo, musí ve věci rozhodnout. Tím dochází k ukončení odvolacího řízení.

Jak už jsem zmínila v kapitole č. 4. 1., o odvolání může rozhodnout také soud prvního stupně, když odvolání odmítne na základě § 208 odst. 1 pro jeho opožděnost nebo zastaví řízení z důvodu, že nebyl zaplacen soudní poplatek z odvolání.⁷⁴ V ostatních případech (vyjma *autoremedury*) rozhoduje odvolací soud.

Odvolací soud může o odvolání rozhodnout tak, že jej buď „odmítne, potvrdí napadené rozhodnutí, změní napadené rozhodnutí, zruší napadené rozhodnutí a vrátí věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení, nebo postoupí věc příslušnému soudu nebo řízení zastaví, popřípadě postoupí věc orgánu, do jehož pravomoci věc náleží.“⁷⁵ Odvolací soud však může zastavit odvolací řízení z důvodu zpětvzetí odvolání dle § 207 odst. 2. Odvolací soud přitom o odvolání rozhoduje rozsudkem nebo usnesením. Rozsudkem o odvolání rozhoduje v případě, že rozsudek potvrzuje nebo mění, jinak rozhoduje usnesením.

V následných podkapitolách se budu zabývat jednotlivými možnostmi rozhodnutí odvolacího soudu.

4. 3. 1. Odmítnutí odvolání

Odvolací soud rozhodne o odmítnutí odvolání „v případech, kdy odvolání není věcně projednáváno, protože není splněna některá, resp. několik z podmínek

---

⁷⁴ Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, §9 odst. 1.

⁷⁵ WINTEROVÁ, Alena, MACKOVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní. První část- řízení nalézací.* 7. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Linde, 2014, s. 527.

jeho přípustnosti.⁷⁶ Odvolací soud rozhodne o odmítnutí odvolání v případě, že bylo podáno opožděně a soud prvního stupně odvolání pro jeho opožděnost neodmítl. Je-li to potřebné, tak odvolací soud provede potřebná šetření, a to buď sám, nebo prostřednictvím soudu prvního stupně nebo soudu dožádaného (§ 218a). Proti takovému rozhodnutí odvolacího soudu pak dovolání není přípustné. Odvolací soud dále může odmítnout odvolání v případě, že bylo podáno osobou, která k tomu není oprávněná nebo v případě, že směřuje proti rozhodnutí, vůči kterému není odvolání přípustné (§ 218). Odvolací soud tedy odmítne odvolání, pokud nejsou splněny podmínky objektivní nebo subjektivní přípustnosti.

Zde vyvstává otázka, zda odvolací řízení zastavit nebo odmítnout odvolání v situaci, kdy po podání odvolání přezkoumávané rozhodnutí soudu prvního stupně ztratilo pro účastníky svůj význam, protože se stalo neúčinným či bezpředmětným. Teorie i soudní praxe se shodují v tom, že by mělo být takovéto odvolání odmítnuto dle § 218 písm. c), obecně je však možné, aby odvolací soud rozhodl o zastavení odvolacího řízení dle § 211 a § 104 odst. 1, protože v řízení nastal neodstranitelný problém, který se zakládá v tom, že účinky v mezidobí pominuly.⁷⁷ Takovýto postup byl běžný také v případě, že soud prvního stupně podstoupil odvolání proti předběžnému opatření odvolacímu soudu až potom, co uplynula doba, po kterou předběžné opatření trvalo nebo pokud po podání odvolání předběžné opatření ze zákona zaniklo, pominuly důvody, pro které bylo nařízeno, nebo bylo soudem prvního stupně následně zrušeno. Soudní praxe zde byla taktéž nejednotná, a tak Nejvyšší soud v této věci vydal stanovisko na základě podnětu Krajského soudu v Brně, které se týká otázky, „zda se na rozhodování odvolacího soudu o odvolání proti usnesení soudu prvního stupně ve věci předběžného opatření za situace, kdy došlo ke změnám skutkového stavu po vyhlášení (vydání) napadeného usnesení, k zániku předběžného opatření ze zákona nebo k jeho zrušení soudem prvního stupně, vztahuje ustanovení § 75c odst. 4 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu.“⁷⁸ Nejvyšší soud se ve svém stanovisku přiklonil k závěru, že odvolací soud má při rozhodování o odvolání proti usnesení soudu prvního stupně ve věci předběžného opatření vycházet ze stavu, který existoval v době vyhlášení nebo vydání předběžného

⁷⁶ WINTEROVÁ, Alena, MACKOVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní. První část- řízení nalézací*. 7. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Linde, 2014, s. 528.

⁷⁷ Usnesení NS ze dne 30. 9. 2004, sp. zn. 29 Odo 611/2002.

⁷⁸ Stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 8. 3. 2017, sp. zn. Cpjn 202/2016, uveřejněné pod číslem 4/2017 Sbirky soudních rozhodnutí a stanovisek.

opatření, a to i v případě, že bylo předběžné opatření vydáno dle ZŘS. Nejvyšší soud tímto stanoviskem vyloučil, aby odvolací soudy o takovémto odvolání rozhodovaly tak, že odvolání kvůli jeho bezpředmětnosti rovnou odmítnou dle § 218 písm. c) nebo zastaví odvolací řízení na základě ustanovení § 211 ve spojení s § 104 odst. 1. Nejvyšší soud zde zastává názor, že odvolání, které je podáno proti usnesení soudu prvního stupně ve věci předběžného opatření nemá sloužit k tomu, aby byly zjišťovány další skutečnosti, a to i nově vzniklé, které by byly významné pro nařízení předběžného opatření, ale jeho význam tkví v tom, že odvolací soud na základě takového odvolání v odvolacím řízení má zkoumat, zda je odvoláním napadené rozhodnutí, na základě skutečností a důkazů, které měl k dispozici soud prvního stupně, věcně správné.⁷⁹

Dále dne 30. září 2017 nabyla účinnosti novela OSŘ, která byla provedena zákonem č. 296/2017, a která do OSŘ vkládá nový § 220a, který zní:

- 1) Odmítne-li odvolací soud odvolání z důvodu, že napadené usnesení o předběžném opatření pozbylo účinku, zaniklo nebo bylo zrušeno podle § 77 odst. 2, současně určí, že bylo nezákonné, byl-li by jinak dán důvod pro jeho zrušení.
- 2) Při určení toho, zda napadené usnesení o předběžném opatření bylo nezákonné, vychází odvolací soud ze skutkového a právního stavu v době vydání napadaného usnesení.

Podle důvodové zprávy⁸⁰ bylo ustanovení tohoto paragrafu do OSŘ vloženo z důvodu, že bylo potřeba implementovat rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ve věci Hanzelkovi proti České Republice a Pekárny a cukrárny a. s. proti České republice do českého právního řádu. Implementace těchto rozsudků byla nutná proto, že dle čl. 46 Úmluvy jsou rozsudky ESLP proti České Republice právně závazné a Česká Republika je na základě čl. 1 odst. 2 Ústavy povinná dodržovat závazky, které pro ni vyplývají z mezinárodního práva-

Přijetím tohoto paragrafu byl tedy zaveden opravný prostředek proti usnesením o předběžném opatření, které pozbyly účinku, zanikly nebo byly

---

⁷⁹ Tamtéž

⁸⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění zákona č. 87/2015 Sb., a některé další zákony. Sněmovní tisk 987/0.

zrušeny. Tento opravný prostředek byl zaveden hlavně kvůli tomu, že dosavadní úprava neumožňovala podat řádný opravný prostředek proti usnesení o nařízení předběžného opatření, pokud zanikl, pozbyl účinku nebo byl zrušen. Z tohoto důvodu byla tato úprava v rozporu s čl. 13 Úmluvy, protože zde neexistoval žádný opravný prostředek proti usnesení o nařízení předběžného opatření v případě, že byl zrušen, proto že pominuly jeho důvody, nikoliv pro jeho nezákonnost. ESLP stanovil na Českou Republiku ve výše zmíněných rozhodnutích požadavek, díky kterému by odvolací soud mohl určit, že napadené usnesení proti nařízení o předběžném opatření je nezákonné i přesto, že bylo zrušeno, pozbylo účinků nebo zaniklo. Tento požadavek byl vysloven hlavně proto, aby byl Českou Republikou dodržován čl. 13 Úmluvy. Dříve totiž nebylo možné podat proti výše zmíněným usnesením o nařízení předběžného opatření opravný prostředek, a proto nebylo možné, aby poškozený požadoval náhradu škody, která byla způsobena nezákonným rozhodnutím soudu po státě dle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ustanovení § 8 odst. 3.

Právě díky tomu, že odvolací soud má právo určit, že takovéto usnesení je nezákonné, tak má odvolatel právo požadovat náhradu majetkové nebo nemajetkové újmy, která mu vznikla kvůli takovémuto nezákonnému usnesení od státu. Nezákonnost usnesení musí odvolací soud vždy zkoumat, a při svém postupu musí vycházet ze skutkového a právního stavu, který existoval v době, kdy napadené usnesení bylo vydáno (§ 220a odst. 2.) Pokud by odvolací soud dospěl při takovémto postupu k závěru, že napadené usnesení mělo být zrušeno, prohlásí jej za nezákonné. V takovém případě by odvolatel mohl dle ustanovení § 8 odst. 1, zákona č. 82/1998 Sb., požadovat od státu náhradu majetkové nebo nemajetkové újmy, která mu v souvislosti s vydáním nezákonného usnesení vznikla. Pokud by však dospěl k závěru, že zde nejsou žádné důvody pro vyslovení jeho nezákonnosti, tak jej pouze odmítne a odvolatel by právo požadovat od státu náhradu majetkové nebo nemajetkové újmy neměl.⁸¹

---

⁸¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění zákona č. 87/2015 Sb., a některé další zákony. Sněmovní tisk 987/0.

4. 3. 2. Potvrzení napadeného rozhodnutí

Odvolací soud může rozhodnout tak, že napadené rozhodnutí potvrdí, pokud je ve výroku věcně správné. O věcně správné rozhodnutí jde, pokud bylo rozhodnutí vydáno po řádném vedení řízení, ve kterém byl patřičně zjištěn skutkový stav věci a ve kterém byl na skutkové závěry použit správný a správně interpretovaný předpis.⁸² Novelou OSŘ, která byla provedena zákonem č. 59/2005 Sb. s účinností od 1. 4. 2005 byly za slovo „je-li“ vložena slova „ve výroku“ a tím došlo k oslabení zásady dvojinstančnosti řízení, která byla do té doby přísně dodržována. Touto změnou došlo k tomu, že odvolací soud může potvrdit rozhodnutí soudu prvního stupně, je-li ve výroku věcně správné i v případě, že své rozhodnutí opře o jiný právní názor.⁸³ I tady ovšem ale platí, že odvolací soud musí splnit povinnosti, které mu ukládá zákon (§ 213b, §118a), to znamená, že pokud své tvrzení opírá o jiný právní názor, musí s ním před tím, než vydá potvrzující rozhodnutí seznámit účastníky řízení a umožnit jim, aby se k němu vyjádřili. Pokud by tak neučinil, šlo by o tzv. *překvapivé rozhodnutí*, které podle Ústavního soudu není přípustné.⁸⁴ Odvolací soud může potvrdit rozhodnutí soudu prvního stupně také tehdy, pokud na základě dovoleného opakování nebo doplnění dokazování dojde k rozdílným skutkovým zjištěním, tyto změny (ve skutkovém zjištění i v odlišném právním názoru) ovšem nemůžou mít vliv na výrok rozhodnutí ve věci samé. Pokud by tedy došlo k situaci, kdy by odlišná skutková zjištění odvolacího soudu byla pro rozhodnutí zásadní a soud prvního stupně by je neučinil nebo by je učinil, ale nepokládal by jim žádný význam a nezaložil by na nich tedy svoje rozhodnutí, odvolací soud by musel rozhodnutí soudu prvního stupně zrušit a vrátit mu věc k dalšímu řízení.⁸⁵

Pokud dojde k situaci, kdy je rozhodnutí soudu prvního stupně věcně správné jen z části, tak odvolací soud dle § 219 potvrdí jen ten výrok, který je věcně správný a o ostatních jeho částech může rozhodnout tak, že je buď zruší a věc vrátí soudu prvního stupně k dalšímu řízení nebo je změní. Je také možné, aby odvolací soud použil mezitímní rozsudek, pokud je přesvědčený, že soud prvního stupně správně rozhodl o základu věci, ale nesprávně o výši přiznaného nároku a rozhodnutí není možné změnit, tak potvrdí rozsudek co do základu věci

⁸² JAKŠIČ, Vít. In LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 1. vydání. 2016, s. 943.

⁸³ Nález ÚS ze dne 22. 10. 2008, sp. zn. I. ÚS 129/06.

⁸⁴ Usnesení ÚS ze dne 12. 11. 2015, sp. zn. III. ÚS 2675/2015.

⁸⁵ Rozsudek NS ze dne 24. 3. 1999, sp. zn. 21 Cdo 1901/98.

a o výroku o výši přiznaného nároku rozhodne tak, že jej zruší a věc vrátí soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Procesní rozhodnutí odvolací soud potvrdí jako věcně správné, pokud bylo vydáno ve shodě s příslušným procesním předpisem. Za situace, kdy tomu tak není, odvolací soud obvykle takovéto rozhodnutí změní, protože procesní rozhodnutí může zrušit pouze z důvodů, které jsou taxativně vyjmenovány v § 219a odst. 1.⁸⁶

4. 3. 3. Změna rozhodnutí

Dle ustanovení § 220 odst. 1 odvolací soud změní rozsudek nebo usnesení, kterým bylo rozhodnuto ve věci samé, pokud soud prvního stupně správně zjistil skutkový stav, ale rozhodl nesprávně a také tehdy, pokud soud prvního stupně nezjistil skutkový stav dostačujícím způsobem a odvolací soud po doplnění dokazování nebo opakování dokazování zjistí skutkový stav v takové míře, že o věci může rozhodnout. O správně zjištění skutkoví stav jde tehdy, pokud k němu soud prvního stupně přišel na základě dokazování, které bylo provedeno ve shodě s procesními předpisy při dodržení zásady volného hodnocení důkazů a také tehdy, nezmění-li se skutkový stav ani potom, co odvolací soud zopakoval nebo doplnil dokazování.⁸⁷ I tady ale soud musí respektovat zásadu předvídatelnosti rozhodnutí. To znamená, že pokud by odvolací soud chtěl změnit rozhodnutí soudu prvního stupně z důvodu, že spolehlivě zjištěný skutkový stav posoudil podle jiného právního názoru, než jak jej posoudil soud prvního stupně, měl by o tom informovat účastníky a umožnit jim, aby se k tomuto právnímu názoru vyjádřili a případně i navrhli důkazy.⁸⁸ V případě, že odlišný právní názor mohli účastníci předpovídat, například z důvodu, že je uveden protistranou v odvolání, tak o vadu řízení nepůjde, pokud odvolací soud výše zmíněný postup nedodrží.

Jak je to však s usnesením nemeritorní povahy? Může je odvolací soud změnit nebo ne? Na to nám odpověděl Ústavní soud, když zrušil nálezem Ústavního soudu ze dne 19. 1. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 16/09, publikovaným pod č.

⁸⁶ JAKŠIČ, Vít. In LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský soudní řád (§ 1 až 2501). Řízení sporné. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 1. vydání. 2016, s. 944.

⁸⁷ Usnesení ÚS ze dne 10. 8. 1999, sp. zn. IV. ÚS 258/99.

⁸⁸ Rozsudek NS ze dne 4. 9. 2007, sp. zn. 22 Cdo 2125/2006.

48/2010 Sb., ustanovení § 220 odst. 3, podle kterého mohl odvolací soud změnit i usnesení, kterým bylo rozhodnuto o předběžném opatření, nebo jiná usnesení nemeritorní povahy, v případě, že nebyly dány podmínky pro jejich zrušení dle § 219a odst. 1 nebo pro jejich potvrzení dle § 219. Ústavní soud toto ustanovení zrušil z důvodu, že je v rozporu s čl. 37 odst. 3 LZPS a s článkem 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, ale zdůraznil, že k rozporu s ústavním pořádkem dochází pouze v případech, kdy je odvolání podáno proti usnesení soudu prvního stupně, kterým byl návrh na nařízení předběžného opatření zamítnut nebo odmítnut nebo kterým bylo řízení o návrhu zastaveno, a odvolací soud dospěje k závěru, že toto usnesení má být změněno tak, že návrhu alespoň částečně vyhoví. Ústavní soud však změnu usnesení, která nejsou rozhodnutím ve věci samé (kromě výše zmíněných usnesení) v odvolacím řízení výslovně nevyloučil, proto se soudní praxe přiklonila k závěru, že odvolací soud takováto usnesení může změnit, pokud nejsou splněny podmínky pro jejich potvrzení nebo pro zrušení.⁸⁹

Dle § 220 odst. 2 může odvolací soud změnit rozhodnutí nebo usnesení ve věci samé také v případě, že schválí smír, jelikož ustanovení § 99 platí dle § 211 i pro odvolací řízení. Jestliže tedy má odvolací soud za to, že jsou splněny podmínky pro to, aby schválil smír, tak zároveň se schválením smíru musí změnit napadené rozhodnutí ve věci samé. Z toho vyplývá, že rozhodnutí odvolacího soudu obsahuje 2 výroky: výrok o schválení smíru a výrok o změně napadeného rozhodnutí. Takovéto rozhodnutí odvolacího soudu má vždy formu usnesení, a to i v případě, že odvolání bylo podáno proti rozsudku soudu prvního stupně (srovnej § 167 odst. a § 223).

4. 3. 4. Zrušení rozhodnutí

Odvolací soud napadené rozhodnutí zruší, v případě, že nemůže napadené rozhodnutí potvrdit nebo změnit. Novelou OSŘ, která byla provedena zákonem č. 59/2005 Sb. došlo k omezení kasačního principu, což se projevilo i v tom, že byl nahrazen demonstrativní výčet důvodů, pro které bylo možné zrušit napadené

---

⁸⁹ Např. viz usnesení *NS* ze dne 26. 9. 2014, *sp. zn. 23 Cdo 251/2012*: „Skutečnost, že Ústavní soud s účinností od 1. 4. 2011 zrušil ustanovení § 220 odst. 3 o. s. ř., nebrání odvolacímu soudu v tom, aby po uvedeném datu případně změnil usnesení soudu prvního stupně, jenž není usnesením ve věci samé.“

rozhodnutím výčtem taxativním. Zrušení napadeného rozhodnutí odvolacím soudem by tedy mělo být spíše výjimečné.⁹⁰ Taxativní výčet důvodů, pro které může odvolací soud zrušit napadené rozhodnutí, je uveden v § 219a odst. 1. Odvolací soud tedy rozhodnutí zruší v případě, že:

a) tu jsou takové vady, že řízení nemělo proběhnout pro nedostatek podmínek řízení nebo rozhodoval věcně nepřislušný soud nebo vyloučený soudce anebo soud nebyl správně obsazen, ledaže místo samosoudce rozhodoval senát, popřípadě i jiné vady, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a za odvolacího řízení nemohla být zjednána náprava.

Odvolací soud tedy zruší napadené rozhodnutí soudu prvního stupně v případě, že nebyly splněny procesní podmínky a není možné, aby zjednal nápravu. Pokud by měl odvolací soud zrušit rozhodnutí z důvodu, že řízení je stíženo jinými vadami, musí odvolací soud vždy posoudit, zda jde o takovou vadu, kvůli které soud prvního stupně nesprávně ve věci rozhodl. Tím je míněno, že musí jít o takovou vadu, která ovlivňuje konečný výrok rozhodnutí ve věci v takovém významu, že kdyby ta vada neexistovala, tak by byl výrok odlišný. Především jde o vady, které zapříčiní zmatečnost (§ 229), ale mohou to být také procesní vady, jako například vady v dokazování (kdy byl například svědek nesprávně poučen nebo byl nesprávně proveden důkaz znaleckým posudkem) nebo vady, které vznikly při plnění poučovací povinnosti soudu (§ 118a). Zároveň zde ale musí být vždy splněna podmínka, že odvolací soud nemohl zjednat nápravu.⁹¹

b) rozhodnutí není přezkoumatelné pro nesrozumitelnost nebo nedostatek důvodů.

Odvolací soud tedy zruší rozhodnutí soudu prvního stupně, pokud nemůže zaujmout postoj k hmotněprávní a procesněprávní stránce rozhodnutí. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí nastává zejména tehdy, pokud odůvodnění nemá

⁹⁰ WINTEROVÁ, Alena, MACKOVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní. První část- řízení nalézací*. 7. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Linde, 2014, s. 528.

⁹¹ PETR, Bohuslav, JIRSA, Jaromír. In JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha IV. §201-250l občanského soudního řádu*. 2. vydání, doplněné a upravené. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016, s. 99.

náležitosti, které jsou uvedené v § 157 odst. 2, 3, nebo 4, ale také tehdy, pokud není rozhodnutí odůvodněno vůbec. Řádně odůvodnit rozhodnutí je povinností soudu prvního stupně. Pokud by tedy rozhodnutí nebylo odůvodněno vůbec nebo chybně, došlo by k porušení práva účastníka na spravedlivý proces, jelikož by mu bránilo řádně uplatnit odvolací důvody.⁹²

c) soud nepřibral za účastníka toho, kdo měl být účastníkem.

Pokud soud prvního stupně nepřibral do řízení účastníka, který jim měl být, je řízení ztíženo takovou vadou, která vždycky vede ke zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně.

d) soud nepokračoval v řízení s tím, kdo je procesním nástupcem účastníka, který po zahájení řízení ztratil způsobilost být účastníkem řízení.

Odvolací soud rozhodnutí zruší, jestliže soud prvního stupně nerespektoval singulární nebo univerzální sukcesí dle § 107, a to i v případech, že o ní nevěděl a nemohl tak na ni reagovat.⁹³

Poslední důvod, pro který odvolací soud zruší napadené rozhodnutí ve věci samé je uveden v ustanovení § 219a odst. 2. Dle tohoto ustanovení dojde ke zrušení meritorního rozhodnutí také tehdy, jestliže je třeba k správnému zjištění skutkového stavu provést další důkazy, které navrhly účastníci řízení, v případě, že nemůžou být provedeny v odvolacím řízení dle § 213 odst. 3 a 4., přičemž zákaz novot v neúplné apelaci nesmí být dle § 213 odst. 5 dotčen. Odvolací soud tedy v systému neúplné apelace nemůže přihlížet k důkazům, které byly navrženy v rozporu s § 205a a § 211a. Pokud by odvolací soud měl provést jiné, než účastníky navržené důkazy, považuje-li jejich provedení za nutné k tomu, aby byl správně zjištěn skutkový stav věci, aplikace ustanovení § 219a odst. 2 se neuplatní, jelikož může odvolací soud postupovat dle § 213a odst. 1.

To, jak bude odvolací soud po zrušení napadeného rozhodnutí postupovat, záleží na důvodu, pro který odvolací soud rozhodnutí zrušil. Takovýto postup pak

⁹² Rozsudek NS ze dne 18. 2. 2009, sp. zn. 32 Cdo 3726/200.

⁹³ JAKŠIČ, Vít. In LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 1. vydání. 2016, s. 947.

musí odvolací soud uvést ve svém usnesení o zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně.

Zruší-li odvolací soud napadené rozhodnutí soudu prvního stupně, tak mu zpravidla vrátí věc k dalšímu řízení. Zrušení napadeného rozhodnutí odvolacím soudem nemá vliv na účinky koncentrace řízení, to znamená, že i v dalším řízení před soudem prvního stupně je účastníkům zakázáno, aby podávali nová tvrzení a nové důkazní návrhy. Stále pro ně platí tzv. *stopstav*. To ale neplatí bezvýjimečně. K prolomení koncentrace může dojít v případě, že vyvstane potřeba poučit účastníky před soudem prvního stupně dle § 118a odst. 1 až 3. Tedy za situace, že odvolací soud má na věc odlišný právní názor než soud prvního stupně a tím pádem zruší jeho rozhodnutí dle § 213 odst. 2. Nebo také tehdy, když účastníci v reakci na poučení odvolacího soudu dle § 118a navrhnou velké množství důkazů a jejich provedení by bylo v rozporu se zásadou hospodárnosti, jelikož by přesahovalo meze odvolacího řízení (§ 213 odst. 4).⁹⁴

Pokud odvolací soud zruší napadené rozhodnutí a vrátí věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení, je tento soud vázán jeho právním názorem. „Tímto způsobem se naplňuje role odvolacího soudu jako soudu přezkumného. Pojmeme právní názor je třeba rozumět závěr odvolacího soudu ohledně hmotného i procesního práva, na kterém spočívá rozhodnutí odvolacího soudu. Hmotněprávní stránka právního názoru bude zahrnovat názor odvolacího soudu na to, který právní předpis má být aplikován na zjištěný skutkový stav. Z hlediska procesního práva půjde např. o názor odvolacího soudu, v čem spatřuje vady provedeného dokazování.“⁹⁵

V případě, že odvolací soud zruší rozhodnutí soudu prvního stupně proto, že nerespektoval jeho závazný právní názor (§ 226 odst. 1), může odvolací soud přikázat věc jinému soudu prvního stupně, kterému je nadřízen. To platí i v případech, kdyby se soud dopustil vážných pochybení. Ze stejných důvodů může přikázat věc k projednání a rozhodnutí jinému senátu nebo samosoudci. Takovýto postup by však měl být výjimečný, jelikož jím dochází k prolomení ústavní zásady zákonného soudce uvedené v čl. 38 odst. 1 LZPS.

⁹⁴ PETR, Bohuslav, JIRSA, Jaromír. In JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha IV. §201-250 občanského soudního řádu*. 2. vydání, doplněné a upravené. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016, s. 105.

⁹⁵ WINTEROVÁ, Alena, MACKOVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní. První část- řízení nalézací*. 7. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Linde, 2014, s. 529.

Zruší-li odvolací soud napadené rozhodnutí proto, že rozhodoval ve věci věcně nepřislušný soud, musí věc postoupit jinému věcně příslušnému soudu.

Pokud odvolací soud napadené rozhodnutí zruší z důvodu, že v řízení před soudem prvního stupně je nedostatek podmínek řízení, které nelze odstranit, musí řízení současně zastavit. Pokud tak učiní z důvodu, že ve věci rozhodoval soud, který k tomu není pravomocný, musí současně rozhodnout o tom, že věc postupuje orgánu, do jehož pravomoci náleží.

4. 4. Náklady řízení

Pokud odvolací soud svým rozhodnutím věc skončí, musí zároveň vždy rozhodnout o nákladech řízení. Pro náklady odvolacího řízení platí přiměřeně ustanovení o nákladech řízení před soudem prvního stupně, tedy ustanovení § 137- § 151 (§ 224 odst. 1). Z toho vyplývá, že odvolací soud musí taktéž rozhodovat o nákladech účastníků, které museli vynaložit na své právní zastoupení, o znalečném, svědečném, odměně tlumočnicka, ale také i o jiných nákladech, které jsou spojeny s odvolacím řízením.

Nejjednodušší situace nastává v případě, kdy odvolací soud potvrzuje napadené rozhodnutí soudu prvního stupně i s výrokem o náhradě nákladů řízení. V takovéto situaci totiž odvolací soud musí ještě navíc rozhodnout o náhradě nákladů, které vznikly v odvolacím řízení. S ohledem na ustanovení § 151 odst. 1 však musí vždy zkontrolovat, zda výše nákladů, která je vypočtena soudem prvního stupně je správná. Pokud je však ve výroku o nákladech řízení početní chyba, musí odvolací soud zároveň rozhodnout i o nákladech řízení, které vznikly před soudem prvního stupně.

Pokud odvolací soud mění napadené rozhodnutí, musí vždy rozhodnout o nákladech odvolacího řízení i o nákladech řízení u soudu prvního stupně (§ 224 odst. 2). V těchto případech obvykle dochází k celkové změně výsledku sporu, a tak může dojít k situaci, kdy účastník, který byl v řízení před soudem nalézacím úspěšný a kterému byla přisouzena úhrada nákladů řízení, může platit náklady celého řízení protistraně, protože odvolací soud věc právně posoudil jinak.

Zruší-li odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, nebo postoupí-li věc věcně příslušnému soudu, tak o nákladech řízení rozhoduje soud prvního stupně v novém rozhodnutí ve věci (§ 224 odst. 3). Z toho vyplývá, že pokud odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně zruší a zároveň řízení zastaví, musí rovněž rozhodnout o nákladech jak odvolacího, tak nalézacího řízení.

Pokud je řízení ukončeno odmítnutím odvolání odvolacím soudem nebo zastavením řízení z důvodu zpětvzetí odvolání, odvolací soud rozhoduje jen o nákladech odvolacího řízení, jelikož výrok o nákladech řízení před nalézacím soudem takovýmto postupem není dotčen. V případě, že účastník vzal své odvolání zpět, odvolací soud rozhodne o nákladech řízení podle procesního zavinění, tedy podle toho, kdo svým procesním jednáním zastavení řízení zavinil, to ale neplatí, pokud byl takovýto úkon učiněn kvůli chování žalovaného nebo jiného účastníka řízení. Takováto situace nastane například tehdy, když dlužník splnil povinnost, která mu byla uložena rozsudkem, vůči kterému bylo podáno odvolání.⁹⁶

4. 5. Odvolací řízení podle zákona o zvláštních řízeních soudních

Hlavními důvody pro přijetí zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních byla rekonstrukce soukromého práva, která byla provedena zákonem č. 89/2012 Sb., občanským zákoníkem, zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích a zákonem č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, věcné důvody v rozdílnosti řízení, historické souvislosti a komparace s vybranými státy evropského prostoru.⁹⁷ Přijetím této rekonstrukce pak vyvstala nutnost zharmonizovat základní procesní předpis (OSŘ) s výše zmíněnými zákony, a proto byl vytvořen ZŘS. ZŘS upravuje řízení nesporná a dále také jiná řízení, která, i když mají povahu sporného řízení, vykazují oproti standartnímu spornému

---

⁹⁶ ŠÍMA, Alexander. In SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 688.

⁹⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, str. 3. Sněmovní tisk 931/0

řízení odchylky.⁹⁸ ZŘS se pak týká pouze těch řízení, která jsou v něm taxativně zakotvena v § 2. Na nesporná řízení, která nejsou upravena ve zvláštní části tohoto zákona se dle § 1 ZŘS tento zákon nepoužije, a proto připadá v úvahu, že se na ně použije OSŘ, pokud nejsou upravena v jiném, speciálním zákoně.

OSŘ je k ZŘS ve vztahu subsidiárním, což je vyjádřeno v § 1 odst. 3 a 4 ZŘS, podle kterého se použije OSŘ, pokud tento zákon nestanoví jinak (§ 1 odst.3), a také tehdy, nevyplývá-li z povahy jednotlivých ustanovení něco jiného, použijí se ustanovení tohoto zákona vedle občanského soudního řádu (§ 1 odst. 4). Vztah subsidiarity se projevuje také v odvolacím řízení, protože za situace, kdy není pro jednotlivá řízení dle ZŘS odvolání upraveno, použije se úprava dle OSŘ.

Odvolání v řízeních podle ZŘS je obecně upraveno v § 28 ZŘS. Protože ZŘS upravuje zejména řízení nesporná, je odvolací řízení ovládáno systémem úplné apelace, což se projevuje zejména na tom, že účastníci řízení mají právo uplatňovat v odvolacím řízení nové skutečnosti a důkazy bez omezení až do vydání rozhodnutí odvolacího soudu, i když nebyly uplatněny před soudem prvního stupně a odvolací soud k nim musí přihlédnout (§ 28 odst. 1). Podle principu úplné apelace musí odvolací soud v odvolacím řízení zjistit úplný skutkový stav, a to i v případě, že by mělo dojít k významnému prodloužení řízení, jelikož svojí povahou je odvolací řízení dle ZŘS řízením zvláštním, ve kterém se rozhoduje ve veřejném zájmu, podle co možná nejúplněji zjištěného skutkového stavu. Soud je odpovědný za to, že zjistí skutkový stav. Dle § 28 odst. 2 ZŘS odvolací soud není v řízeních, která je možné zahájit i bez návrhu, vázán mezemi, ve kterých se odvolatel domáhá přezkoumání rozhodnutí. Odvolací soud může přezkoumat napadené rozhodnutí dokonce i tehdy, jestliže nebyl odvolací důvod v odvolání ani přes výzvu soudu uplatněn (§ 28 odst. 3).

Odvolání je dále upraveno v ZŘS pro jednotlivá řízení většinou odlišně. Pokud však v daném řízení odvolání upraveno není, použije se OSŘ. Odchylkami v odvoláních u jednotlivých druhů řízení se zabývat nebudu, jednak proto, že bych tím překročila rozsah mé práce, ale také hlavně proto, že tohle téma není předmětem mé práce. Považuji však za důležité zmínit, že v Jiných řízeních podle hlavy IV. ZŘS, dále v řízeních ve statusových věcech manželských a dle mého také s ohledem na § 399 odst. 2 ZŘS v řízeních ve statusových věcech

---

⁹⁸ ŠÍNOVÁ, Renáta, KŘIVÁČKOVÁ, Jana a kol. *Civilní proces. Řízení nesporné, rozhodčí a s mezinárodním prvkem*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 16.

partnerských, se § 28 ZŘS nepoužije, jelikož tato řízení jsou ovládána principem neúplné apelace dle § 205 a § 211a OSŘ.

5. Úvahy de lege ferenda

Občanský soudní řád z roku 1963, tedy zákon č. 99/1963 Sb., je již padesát pět let starý, a proto je zřejmé, že za tu dobu prošel mnohými nesourodými novelizacemi, kterých bylo něco kolem sto padesáti. Dle mého není účinné donekonečna upravovat zákon novelami, proto by byla podle mě nejlepším řešením rekodifikace civilního práva procesního. Takovýto postup je logický a vzhledem k tomu, že už byla provedena rekodifikace hmotného práva, i možný.

Podle mého názoru je především nutné, aby se civilní proces urychlil, nový civilní řád by měl být vytvořen tak, aby nedocházelo k zbytečným průtahům v řízení, civilní proces by se také podle mě měl výrazně zjednodušit.

K urychlení odvolacího řízení by podle mě mohlo přispět, kdyby o odvolání, které bylo podáno proti rozhodnutí, které vydal samosoudce, v odvolacím řízení bylo rozhodováno také před samosoudcem. I když kolektivní rozhodování zaručuje větší právní jistotu, tímto návrhem by podle mě došlo k urychlení odvolacího řízení a k odbřemenění odvolacích soudů.

Další problém, který by měl být v odvolacím řízení vyřešen, se týká právního zastoupení účastníků. Odvolací řízení je podle mého názoru zdržováno zejména kvůli tomu, že se odvolací soudy musí zabývat opravou vad, kterými je odvolání ztíženo nebo musí odmítat odvolání, které je nepřipustné. Dovolím si říct, že takovéto chyby v odvolání většinou provedou účastníci, kteří nejsou právně vzdělání a nemají právního zástupce, jelikož pro pouhého *tzv. laika* je právní jazyk složitý. Proto by bylo nejefektivnější zavést povinné právní zastoupení i pro odvolací řízení. Tím by bylo upuštěno od zbytečných průtahů. Ovšem by se zde ale také s ohledem na základní demokratickou zásadu, že každý má právo na spravedlivý proces, musela vyřešit otázka, zda by se pro účastníky, kteří si nemohou dovolit právní zastoupení, měla zajistit bezplatná právní pomoc. Podle mého názoru by bylo zajištění bezplatné právní pomoci, pokud by došlo k zákonnému zakotvení povinného právního zastoupení účastníků před odvolacím soudem, nutné.

Další má úvaha *de lege ferenda* se týká stanovení lhůty k odstranění vad podání. Odvolací lhůta je v zákoně přímo stanovena, kdežto v případě, že má odvolání nějaké vady, lhůta k jejich nápravě záleží na uvážení soudu. To znamená, že pokud odvolání nemá podstatné náležitosti, soud prvního stupně dle § 43 odst. 1 vyzve odvolatele v odvolacím řízení, aby své odvolání doplnil nebo opravil a určí mu k tomu lhůtu, do kdy má tak učinit. Zároveň ho poučí, že pokud se tak nestane, bude jeho odvolání usnesením odmítnuto. Jedná se tedy o lhůtu soudcovskou, která nemusí být vždy jednotná. Dle mého by bylo vhodné, kdyby byla lhůta, ve které musí odvolatel doplnit nebo opravit své odvolání stanovena zákonem a ne uvážením soudu. Pokud by byla tato lhůta vytyčena v zákoně, odvolatel by přímo věděl, že v případě, kdyby jeho odvolání bylo neúplné nebo by obsahovalo nějaké vady, musel by je opravit nebo doplnit v předem známé lhůtě. Soud by si také odlehčil v tom, že by nemusel dlouze uvažovat, jakou lhůtu by měl v určitém případě poskytnout. Pro určení lhůty bych se nechala inspirovat stávajícím trestním řádem, ve kterém v případě, že odvolání neobsahuje požadované náležitosti nebo je stíženo vadami, je určena lhůta zákonem podle toho, zda odvolání za obžalovaného podává obhájce nebo zda jej podává obžalovaný sám. V případě, že je obžalovaný zastoupen obhájcem, zákon stanovuje lhůtu k nápravě pětidenní, kdežto pokud obžalovaný obhájce nemá, má možnost odvolání opravit ve lhůtě osmi dnů.

Poslední má úvaha se týká zavedení dalšího řádného opravného prostředku. V současné době je řádným opravným prostředkem jak proti meritorním, tak i proti nemeritorním rozhodnutím odvolání. To, že v našem občanském soudním řádu existuje pro všechny typy rozhodnutí jen jeden řádný opravný prostředek, považuji za nesprávné. Myslím si, že by bylo správné znovu zavést další řádný opravný prostředek, a to stížnost proti usnesení, která byla zavedena v civilním řádu soudním z roku 1895 a nazývala se *rekurs* a byl přejatá i do občanského řádu soudního z roku 1950, kde se nazývala stížnost. Současný OSŘ, který začal platit v roce 1963, pak stížnost ruší a zakládá jeden opravný prostředek pro všechny typy rozhodnutí- odvolání. Nevidím důvod, proč bychom se nemohly v této věci inspirovat OSŘ z roku 1950 a znovu zavést stížnost, kterou by bylo možné podat proti všem usnesením procesní povahy a proti takovým usnesením ve věci, které by byly jasně stanoveny v zákoně. Pokud by byla stížnost zavedena, došlo by v mnoha věcech k urychlení a zjednodušení řízení, a

to zejména proto, že by soud, který napadené usnesení vydal, mohl o stížnosti v mnohých případech rozhodnout v rámci *autoremedury* nebo proto, že by se o stížnosti rozhodovalo v neveřejném zasedání.

I Ministerstvo spravedlnosti si je vědomo toho, že je rekonstrukce civilního právního procesu nutná, a proto v roce 2016 započaly práce na přípravě věcného záměru civilního řádu soudního, který by měl upravovat jen civilní sporná řízení. Věcný záměr nového civilního řádu soudního byl na konci roku 2017 zveřejněn na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti. S ohledem na téma mé diplomové práce tak považuji za nutné v této kapitole informovat i o věcném záměru řádných opravných prostředků v novém civilním řádu soudním.

Nejvýraznější změnou bude bezpochyby zavedení *trojinstančního* řízení, díky němuž by měla být znovu navrácena autorita právní moci. Cílem zavedení tří řádných instancí je, aby bylo upuštěno od možnosti podat v civilním řízení sporném mimořádný opravný prostředek a tím tak zasáhnout do právní moci rozhodnutí. K tomu může dojít dle autorů⁹⁹ věcného záměru pouze tehdy, pokud se dovolání stane dalším řádným opravným prostředkem. Dovolání bude možné podat pouze v zákonem vymezených případech, které budou užší než u odvolání, proti rozhodnutím odvolacího soudu, a bude mít jak devolutivní, tak suspenzivní účinek. V důsledku toho tak ubudou spory o navrácení plnění, které vznikly v případě, že plnění byla poskytnuta nebo vymožena na základě vykonatelných rozsudků, které byly posléze v dovolacím řízení zrušeny.

Dovolání bude možné podat u soudu prvního stupně do jednoho měsíce od doručení rozhodnutí odvolacího soudu. Dovolání pak bude moci účastník podat pouze z důvodu zmatečnosti nebo nesprávného právního posouzení věci.¹⁰⁰

Věcný záměr posiluje také dispoziční zásadu a to zejména tím, že ve všech opravných řízeních mají soudy přezkoumat a napravit jen to, co je stranou navrhováno, z úřední povinnosti se pak každý soud bude zabývat jen zmatečnými vadami.¹⁰¹

---

⁹⁹ prof. JUDr. Alena Winterová, CSc., JUDr. Eva Dobrovolná, Ph. D., LL. M., JUDr. Bohumil Dvořák, Ph. D., LL. M., JUDr. Zdeněk Pulkrábek, Ph. D., doc. JUDr. Petr Lavický, Ph. D.

¹⁰⁰ Ministerstvo spravedlnosti ČR. *Věcný záměr civilního řádu soudního* [online]. 2017. [cit. 16. 3. 2018]. Dostupné z: <https://crs.justice.cz/>

¹⁰¹ WINTEROVÁ, Alena, DOBROVOLNÁ, Eva, DVOŘÁK, Bohumil, PULKRÁBEK, Zdeněk, LAVICKÝ, Petr. *Věcný záměr civilního řádu soudního*. Právní rozhledy, 25. ročník, číslo 23-24, 2017.

Dále bude dle věcného záměru v civilním řádu sporném zachován institut odvolání, u kterého se uplatní i nadále systém neúplné apelace. Bude ovšem dodržován přísný zákaz novot. Jelikož dle věcného záměru má být účelem odvolacího řízení kontrola správnosti rozhodnutí soudu prvního stupně, nově nebude možné v odvolacím řízení uplatňovat nové skutečnosti a důkazy, které vyšly najevo až po vyhlášení napadeného rozhodnutí. Takovéto skutečnosti pak bude možné uplatnit v nové žalobě. Dále nebude přípustné v odvolacím řízení uplatňovat nové skutečnosti a důkazy, které existovaly již před vyhlášením rozhodnutí soudu prvního stupně, ale účastník je bez svého zavinění neuplatnil. Tyto skutečnosti pak budou strany moci uplatnit v žalobě na obnovu řízení. Takovýmto postupem dle mého dojde k významnému urychlení odvolacího řízení a k odbřemenění odvolacích soudů. Stranám však vzniknou další, ne-li vyšší náklady v souvislosti s podáním dalších žalob, pro ně se řízení podle mého rozhodně neurychlí a ani neusnadní.

Odvolací soud by pak měl v souladu s apelačním principem o odvolání rozhodnout sám. Zrušit rozhodnutí a vrátit věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení pak bude možné jen v určitých případech. Zejména pokud by vyšlo v předběžném řízení, které je nově zavedeno a uskutečňuje se v neveřejném zasedání poté, co soud prvního stupně předloží věc odvolacímu soudu, najevo, že je rozhodnutí stíženo zmatečnostmi. Dále odvolací soud bude moci zrušit rozhodnutí pouze z tří taxativně vypočtených důvodů, pokud:

- a) návrhy ve věci samé nebyly napadeným konečným rozsudkem úplně vyřízeny;
- b) řízení před soudem prvního stupně trpí vadami, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci;
- c) soud prvního stupně se nezabýval skutkovou okolností, kterou odvolací soud považuje za rozhodnou.

V těchto případech ale znovu věc projedná a rozhodne o ní odvolací soud. Vrátit věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení bude moci pouze v případě, že

lze mít důvodně za to, že projednání a rozhodnutí věci v odvolacím řízení bude nákladné a příliš dlouhé.¹⁰²

Poslední změnou, se kterou se dle věcného záměru v novém civilním řádu soudním u opravných prostředků počítá, je zavedení třetího řádného opravného prostředku- stížnosti. Stížnost bude přípustná v civilním sporném řízení proti všem usnesením, pokud to zákon nevyloučí. V některých případech nebude možné podat samostatnou stížnost, jelikož se také zakládá tzv. oddělená stížnost, kterou bude možné podat pouze současně s podáním dalšího opravného prostředku, zpravidla s odvoláním ve věci samé.¹⁰³

„Povahu usnesení má nejen soudní rozhodnutí, které je jako usnesení nadepsáno, ale také výroky, které jsou obsaženy v rozsudku a kterými se nerozhoduje ve věci samé. Proto kupř. bude-li strana napadat jenom výrok o náhradě nákladů řízení, obsažený v rozsudku soudu prvního stupně, je opravným prostředkem stížnost, a nikoliv odvolání. Bude-li však odvoláním brojít proti výroku ve věci samé a zároveň bude napadat také výrok o nákladech, nebudou probíhat dvě samostatná opravná řízení; přezkum výroku o náhradě nákladů řízení bude v takovém případě představovat část odvolacího řízení.“¹⁰⁴

O stížnosti proti rozhodnutí soudu prvního stupně bude rozhodovat druhoinstanční soud, kdežto o stížnosti, která bude podána proti rozhodnutí soudu odvolacího, bude rozhodovat soud vrchní nebo Nejvyšší, podle toho, který soud rozhodoval v druhém stupni, zda krajský nebo vrchní. U stížnosti, na rozdíl od odvolání bude přípustná *autoremedura*, což znamená, že jí v určitých případech bude moct vyhovět soud, který napadené usnesení vydal. Pokud bude proti usnesení podána stížnost, bude to mít za následek odložení právní moci, nikoliv vykonatelnosti usnesení, což bude další podstatný rozdíl od odvolání. K rozhodnutí o stížnosti nebude zapotřebí nařizovat ústní jednání.

---

¹⁰² Ministerstvo spravedlnosti ČR. *Věcný záměr civilního řádu soudního* [online]. 2017. [cit. 16. 3. 2018]. Dostupné z: <https://crs.justice.cz/>

¹⁰³ WINTEROVÁ, Alena, DOBROVOLNÁ, Eva, DVOŘÁK, Bohumil, PULKRÁBEK, Zdeněk, LAVICKÝ, Petr. *Věcný záměr civilního řádu soudního*. Právní rozhledy, 25. ročník, číslo 23-24, 2017.

¹⁰⁴ Ministerstvo spravedlnosti ČR. *Věcný záměr civilního řádu soudního* [online]. 2017. [cit. 16. 3. 2018]. Dostupné z: <https://crs.justice.cz/>

Zvedení stížnosti bylo také jednou z mých úvah *de lege ferenda*, a proto jsem ráda, že se tato myšlenka objevila i ve věcném záměru civilního řádu soudního. Tento postup považuji bezpochyby za správný.

Další má úvaha, a to povinné zastoupení účastníků advokátem, se taktéž objevila ve věcném záměru civilního řádu soudního, podle kterého se musí nechat strany (výraz účastníci byl nahrazen slovem strany) zastoupit advokátem ve všech řízeních, kromě řízení před okresním soudem, u kterého hodnota sporu nepřesáhla částku 50.000 Kč, a v řízení o stížnosti, která byla podána proti usnesení, které bylo vydáno v takovém řízení.¹⁰⁵

Z toho vyplývá, že hlavním cílem nového věcného záměru odvolání, je zrychlit a zjednodušit odvolací řízení, a proto jsem ráda, že i moje úvahy nejsou bezpředmětné, protože je vidět, že se v některých věcech ztotožňují právě s věcným záměrem civilního řádu sporného.

---

¹⁰⁵ Ministerstvo spravedlnosti ČR. *Věcný záměr civilního řádu soudního* [online]. 2017. [cit. 16. 3. 2017]. Dostupné z: <https://crs.justice.cz/>

6. Závěr

Ve své diplomové práci jsem se zaměřila na úpravu odvolacího řízení v civilním procesu, zejména na problematiku odvolacího řízení v civilním sporném procesu. Touto kapitolou bych zejména ráda ukončila svoji práci a vrátila se zpět k jednotlivým kapitolám, které bych zde ráda shrnula, ale také bych chtěla shrnout všechny dosažené cíle, které jsem si určila hned v úvodu mé diplomové práce. Svou diplomovou práci jsem se už v úvodu snažila rozdělit tak, aby na sebe jednotlivé kapitoly uceleně navazovaly a aby byla pro čtenáře přehledná. Proto jsem ji rozdělila na šest kapitol, z toho druhá až pátá kapitola jsou kapitoly hlavní, a skládají se z několika dalších podkapitol.

V první hlavní kapitole jsem charakterizovala opravné prostředky na řádné a mimořádné a dále jsem stručně popsala opravné systémy. Zmínit opravné systémy v mé diplomové práci považuji za nutné, protože je důležité, aby si čtenář hned v úvodu mé diplomové práce uvědomil, co může odvolací soud zkoumat a co nikoliv.

V následujících kapitolách jsem se důkladně věnovala meritům této diplomové práce a snažila jsem se splnit cíle, které jsem si určila hned v úvodu. Snažila jsem se tedy optimálně vymezit a charakterizovat odvolání jako řádný opravný prostředek a co nejlépe vylíčit průběh odvolacího řízení. Toho jsem se snažila dosáhnout také tím, že jsem do své práce zahrнула judikaturu Nejvyššího soudu a Ústavního soudu, a to zejména proto, aby bylo vidět, jak jsou právní předpisy, které upravují dané téma uplatňovány v praxi. Také jsem se tam, kde to šlo, snažila uvést vždy nějaký příklad, aby bylo pro čtenáře snazší danou problematiku pochopit.

V třetí hlavní kapitole jsem se věnovala odvolání. Tuto kapitolu jsem rozdělila na sedm dalších podkapitol, aby to bylo pro čtenáře přehlednější. V těchto podkapitolách se podrobně věnuji objektivním a subjektivním podmínkám odvolání, náležitostem, které musí odvolání obsahovat a účinkům, které odvolání vyvolává. Zabývám se zde také právem účastníků vzdát se odvolání nebo vzít podané odvolání zpět.

Na tuto část diplomové práce jsem navázala kapitolou, která se zabývá hlavním tématem mé diplomové práce, odvolacím řízením. Je nepochybné, že

v odvolacím řízení se toho děje hodně, proto jsem tuto kapitolu rozdělila do pěti dalších podkapitol, jelikož jsem se snažila průběh odvolacího řízení popsat co nejpřesněji. V první podkapitole jsem se snažila popsat, co se děje po podání odvolání u soudu prvního stupně. Mou snahou bylo hlavně vylíčit, jaké úkoly musí splnit soud prvního stupně poté, co mu bylo odvolání doručeno, a posléze, jak může s odvoláním naložit. Proto se zde také věnuji institutu *autoremedury*. V další podkapitole se věnuji odvolacímu řízení před odvolacím soudem, ve které jsem se podrobně snažila popsat postup odvolacího soudu, který musí dodržet, aby o odvolání mohl rozhodnout. Zabývám se zde také některými spornými otázkami, které v průběhu odvolacího řízení mohou nastat, zejména v souvislosti s poučovací povinností soudu prvního stupně nebo v souvislosti s dokazováním odvolacího soudu. V další navazující podkapitole jsem se pak zaměřila na jednotlivé způsoby rozhodnutí odvolacího soudu o odvolání. Poté jsem považovala za důležité se v mé práci zmínit i o nákladech řízení, kterým jsem se věnovala ve čtvrté podkapitole této kapitoly. V poslední části této kapitoly bylo mým cílem stručně informovat čtenáře o tom, jak probíhá odvolací řízení podle zákona o zvláštních řízeních soudních. Zejména jsem se zde zaměřila na odchylky od odvolacího řízení v civilním sporném procesu.

Poslední hlavní kapitolu tvoří mé úvahy *de lege ferenda* (návrhy o tom, jaké by právo mělo do budoucna být). V této kapitole jsem vyjádřila své vlastní názory na odvolací řízení a na jeho případné zlepšení, i na samotný OSŘ. Vzhledem k tomu, že se připravuje rekonstrukce civilního procesu, a k tomu, že byl na konci roku veřejnosti zpřístupněn věcný záměr nového civilního řádu soudního, považovala jsem za nezbytné čtenáře informovat o změnách, které se podle věcného záměru chystají u řádných opravných prostředků.

Na závěr této diplomové práce se snažím shrnout v anglickém jazyce vše, co práce obsahuje a čím se tato práce především zabývá. Mám za to, že dílčí i stěžejní cíle, které jsem si v úvodu mé práce vytyčila (především pokusit se vymezit co nejpřesněji odvolání jako řádný opravný prostředek a co nejlépe popsat průběh odvolacího řízení), jsem splnila, nebo jsem se o to alespoň ze všech sil pokusila. Danou problematiku jsem důkladně prozkoumala a pokusila jsem se o svoji vlastní interpretaci daného tématu. I přesto, že jsem se snažila, aby tato práce obsahovala vše, co je pro odvolací řízení důležité, a co bychom měli o odvolacím řízení vědět, domnívám se, že jsem nemohla vyčerpat všechnu materii, která se týká odvolacího řízení, jelikož je to dle mého zcela nemožné. Zdrojů,

které nás o dané problematice informují je totiž celá řada, a právo se vyvíjí každým dnem.

Cizojazyčné resumé

In this diploma thesis I deal with appeal proceedings in civil proces in which the courts decide on the appeal against the contested decision. That is why I deal in this thesis not only with the appeal proceedings, but also with the legal regulation of the appeal, because without appeal the appeal proceedings would not be initiated at all. In this diploma thesis I deal mainly with the appeal proceedings in a civil dispute process. I have chosen this question because the appeal is the most used remedy in the area of Czech civil judiciary and has a long tradition. Because the appeal is so frequent, I think it is necessary to be aware of the rights and obligations that arise from the appeal. It is also important to know what we can achieve by giving an appeal.

The main aim of my diploma thesis is to characterize the appeal as a proper remedy, which is filed against the decisions of the court of first instance, that are not final. In connection with the appeal, I will try to describe the course of the appeal proceedings as well as the conditions under which the appeal proceedings will take place.

This thesis is divided into six chapters, which consist of the introduction, the four main chapters and the conclusion. In the second chapter, which follows the introduction, I deal with general issues of correction systems and also briefly characterize remedies for ordinary and extraordinary. In my work, I do not deal with other remedies because I would exceed the scope of my diploma thesis. The third chapter deals with the only ordinary remedy in civil proceedings- the appeal. In particular, I deal with the issues of when the appeal is admissible, what requirements the appeal must have, from what reasons the appeal can be given, to when the appeal can be given and what effects it causes. This chapter is extensive and it is divided into others subchapters. The following chapters deal with the main issues of my work- the appeal proceedings. The fourth chapter is divided into others subchapters in which I deal with the proceeding at the court of the first instance after the appeal has been given, the appeal proceeding at the appeal court which usually follows after the proceeding at the court of the first instance. In this chapter I also deal with the question of how the appeal court may decide on the appeal, compensation of the costs of the appeal proceedings and in the end I briefly deal with the appeal proceedings in proceedings according to Act No 292/2013 Coll., On special court proceedings.

The fifth chapter consist of *de lege ferenda* considerations and includes my views of the fact, how the appeal proceedings could be improved in the future. I also tried to briefly describe the subject-matter of ordinary remedies in the new civilian court order because in the future is expected with the re-codification of the civil proces and with the creation of new act, which will only regulate civil disputes proces. The last chapter summarizes the issues of this thesis that have been discused.

Seznam použité literatury a pramenů

Knižní publikace:

1. DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád. Komentář. I., II. díl.* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-107-9
2. HAMULÁKOVÁ, Klára. *Zásada koncentrace řízení a její uplatnění v civilním soudním řízení.* 1. vydání. Praha: Leges, 2010, 192 s. ISBN 978-80-87212-51-6
3. JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha IV. § 201-250l občanského soudního řádu.* 2. vydání, doplněné a upravené. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016, 280 s. ISBN 978-80-7552-271-9
4. KINDL, Milan, ŠÍMA, Alexander, DAVID, Ondřej. *Občanské právo procesní.* 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, 407 s. ISBN 978-80-7380-098-7
5. LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář.* 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016, 1116 s. ISBN 978-80-7478-986-1
6. SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Občanský soudní řád. Komentář.* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 1422 s. ISBN 978-80-7400-506-0
7. SVOBODA, Karel, ŠÍNOVÁ, Renáta, HAMULÁKOVÁ, Klára a kol. *Civilní proces. Obecná část a sporné řízení.* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, 458 s. ISBN 978-80-7400-279-3
8. ŠÍNOVÁ, Renáta, PETROV KŘIVÁČKOVÁ, Jana a kol. *Civilní proces. Řízení nesporné, rozhodčí a s mezinárodním prvkem.* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, 379 s. ISBN 978-80-7400-594-7
9. WINTEROVÁ, Alena, MACKOVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní. První část- Řízení nalézací.* 7. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Linde, 2014, 624 s. ISBN 978-80-7201-940-3

10. WIPPLINGEROVÁ, Miloslava, ZAHRADNÍKOVÁ, Radka, SPURNÁ, Kristýna. *Zvláštní řízení soudní*. 2., opravené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR a. s., 2015, 236 s. ISBN 978-80-7478-829-1

11. ZAHRADNÍKOVÁ, Radka a kol. *Civilní právo procesní*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, 565 s. ISBN 978-80-7380-437-4

Právní předpisy (v platném znění):

1. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
2. Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních
3. Usnesení č. 2/1993 Sb. Předsednictva České Národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky
4. Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů
5. Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)
6. Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích
7. Sdělení č. 209/1992 Sb. federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících
8. Zákon č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství a o změně souvisejících zákonů
9. Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů
10. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
11. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České Republiky
12. Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)

Judikatura:

Nálezy a usnesení Ústavního soudu České republiky:

1. Nález ÚS ze dne 25. 1. 2007, sp. zn. III. ÚS 639/2006
2. Nález ÚS ze dne 19. 1. 2010, sp. zn. I. ÚS 1537/09-1
3. Nález ÚS ze dne 17. 10. 2006, sp. zn. II. ÚS 363/2006

4. Nález ÚS ze dne 12. 10. 2004, sp. zn. IV. ÚS 57/04
5. Nález ÚS ze dne 22. 10. 2008, sp. zn. I. ÚS 129/06
6. Usnesení ÚS ze dne 12. 11. 2015, sp. zn. III. ÚS 2675/2015
7. Usnesení ÚS ze dne 10. 8. 1999, sp. zn. IV. ÚS 258/99
8. Nález ÚS ze dne 19. 1. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 16/09

Rozhodnutí nejvyššího soudu České republiky:

1. Usnesení NS ze dne 10. 4. 1997, sp. zn. Cdon 1199/96
2. Usnesení NS ze dne 13. 1. 2004, sp. zn. 32 Odo 877/2003
3. Usnesení NS ze dne 27. 10. 2010, sp. zn. 20 Cdo 35/2009
4. Usnesení NS ze dne 31. 10. 2012, sp. zn. 33 Cdo 3273/2011
5. Usnesení NS ze dne 30. 11. 2004, sp. zn. 29 Odo 137/2003
6. Rozsudek NS ze dne 8. 1. 1998, sp. zn. 2 Cdon 753/1997
7. Usnesení NS ze dne 28. 8. 2002, sp. zn. 26 Cdo 1540/2002
8. Usnesení NS ze dne 30. 3. 1976, sp. zn. 6 Co 247/75
9. Rozsudek NS ze dne 30. 9. 2005, sp. zn. 33 Odo 276/2004
10. Usnesení NS ze dne 19. 9. 2001, sp. zn. 29 Odo 532/2001
11. Rozsudek NS ze dne 16. 3. 2004, sp. zn. 29 Odo 149/2002
12. Rozsudek NS ze dne 15. 3. 2007, sp. zn. 21 Cdo 194/2006
13. Rozsudek NS ze dne 31. 3. 2015, sp. zn. 21 Cdo 1467/2014
14. Usnesení NS ze dne 30. 9. 2004, sp. zn. 29 Odo 611/2002
15. Rozsudek NS ze dne 24. 3. 1999, sp. zn. 21 Cdo 1901/98
16. Rozsudek NS ze dne 4. 9. 2007, sp. zn. 22 Cdo 2125/2006
17. Usnesení NS ze dne 26. 9. 2014, sp. zn. 23 Cdo 251/2012
18. Rozsudek NS ze dne 18. 2. 2009, sp. zn. 32 Cdo 3726/2007
19. Usnesení NS ze dne 10. 11. 2015, sp. zn. 21 Cdo 3651/2015
20. Rozsudek NS ze dne 21. 3. 2013, sp. zn. 21 Cdo 1659/2012
21. Stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia NS ze dne 8. 3. 2017, sp. zn. Cpjn 202/2016, uveřejněné pod číslem 4/2017 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek.

Odborné články:

1. DRÁPAL, Ljubomír. *Odvolání po novele občanského soudního řádu*. Právní rozhledy. Mimořádná příloha, 2001, č. 9.

2. KŘIVÁČKOVÁ, Jana, HAMULÁKOVÁ, Klára. *Devět měsíců od účinnosti nové právní úpravy koncentrace v civilním soudním řízení z pohledu praxe*. Právní rozhledy, 2010, č. 12.

3. WINTEROVÁ, Alena, DOBROVOLNÁ, Eva, DVOŘÁK, Bohumil, PULKRÁBEK, Zdeněk, LAVICKÝ, Petr. *Věcný záměr civilního řádu soudního*. Právní rozhledy, 2017, č. 23-24.

Ostatní použité zdroje:

1. Důvodová zpráva k zákonu č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Sněmovní tisk 257/0.

2. Důvodová zpráva k zákonu č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních. Sněmovní tisk 931/0.

3. Důvodová zpráva k zákonu č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění zákona č. 87/2015 Sb., a některé další zákony. Sněmovní tisk 987/0.

4. Ministerstvo spravedlnosti ČR. *Věcný záměr civilního řádu soudního*. [online]. 2017. Dostupné na: <https://crs.justice.cz>

Seznam použitých zkratk:

- NS** - Nejvyšší soud České Republiky
ÚS - Ústavní soud České Republiky
OSŘ - Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
ZŘS - Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních
LZPS - Listina základních práv a svobod, vyhl. pod č. 2/1993 Sb.
NotŘ - Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)
Úmluva- Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod
ESLP - Evropský soud pro lidská práva
Ústava - Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České Republiky

Tam, kde u citovaného paragrafu není uvedena žádná zkratka právního předpisu, tak jde o ustanovení zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů.